چیرۆکەیل ئێوارە

کورتە چیرۆک کوردی

موحسن مەلکی

سرشناسه:ملکی، محسن
عنوان و نام پدیدآور: چیروکه یل ئیواره/محسن ملکی
مشخصات نشر: کرمانشاه: باغ نی، 1391.
مشخصات ظاهری: 70ص.
شابک: 7-95-2699-964-978
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: داستان—کردی قرن 14
شناسه افزوده: عنوان
ردبندی کنگره: 1390 8 چ 743 س/PIR 3256
ردبندی دیویی: 9/21فا8

ناسنامەیٚ پرتووک

▫ ناو پـرتـووک: **چیرۆکـەیـل ئێـوارە** ▫

▫ بـاوەت: **کـورتە چیـرۆک کوردی** ▫

▫ نـۆسـەر: **مـوحسـن مـەلـکی** ▫

▫ وێراشتەر: **ژیار جەهانفەرد** ▫

▫ چاپْ یەکـم: **١٣٩١** ▫

▫ رۆبەرگ: **مەهین خودایاری** ▫

▫ وەشگـەی: **باخ نـەی کرماشـان** ▫

▫ شابـک: **٧-٩٥-٢۶٩٩-٩۶۴-٩٧٨** ▫

ئیمەیل نۆسەر: mohsen_maleki۶۱"yahoo.com

ئامانج من ئەڕا چاپ کـردن ئـیٚ بەرهەمـە، خزمـەت هـەر چـەن بۆچـک وە فەرهەنگ و ئەدەب بۆ ک ئیٚ بڕیارە بۆە بایس یەیٚ پیٚشهات شیرین ک من گەرد هاوڕێیەیلیٚ وەک شـێردلٚ ئیٚلٚپـوورٍ، س.جەهانفـەرد «ژیـار»، سـادق سـامرەیی و نەسرین باباخانییا ئاشناوەو بیم . هەروەها لە دۆاخریشا سپاس تایبەتییٚگ لە ژیار جەهانفەرد کەم ک وێراشتەر ئیٚ بەرهەمە بۆ.

پێرست

ناو چیرۆک	لاپەڕە
هەڵوژیایێ	5
تاوانکار...	١٦
ناوازه	٢٢
چاره	٣٠
شەڕ و بازی..	٣٧
هاوماڵ	٤١
له ناو ڕزار	٥١
ئاگر	٥٧
هاوڕەوەن	٦٣

هەڵوژیایێ

زاگروۆس وەگەرد هاوبازیەیلێیا ک سەر جەم ئەویانە شەش کەس، هەمیش دوواره وەک جاران لە هوونکای دەم ئێواره، دۊاکار رۆژانەیێ کشتوکاڵ لە چیمەنی سرٍ و بێدەنگ ئاوایی کۆوەو بۊنەسە دەور یەکەو تا دەس هەڵکەن وە بازی کردن.

لە ئەو گوڵەجا ک بازی ئەکردن چیمەنی سەوزێگ داشت و زەۊەگەیێ هاماری بی ک لە سیێ لاوەو دارستان گردۊەیێ وەر و لە یەیێ لایشەو لکیابۊە چەن گلە لە ماڵەیل سۊچ ئاواییەو. ئەوره جیێ فەره خاسێگ ئەرا بازی فوتباڵ بی ک وێنەیێ لە ناو ئەو ئاواییە نەبۊ، وە ئیێ بوونەوە بی ک دەسەیێ بازیکەرەیل ئەرا بازی کردن لە ئەو لاپەرٍ ئاوایی ئەهاتنە ئی لایێ.

هەڵبەت ئەو ناوچە یەیٚ گیچەڵ دایەمەیٚگ ئەڕایان داشت، ئـەوەیش یە بی ک ماڵپەڕەیلیٚ ک لکیابۆنە ئیٚ ناوچە، مناڵەیل فەرە شەڕانشوویٚگ داشت ک وەگەرد بۆچکترین بوونەیٚگ شەڕیٚگ ئەخـستنە ڕیٚ و گـشت جاریٚگیش چەوەڕیٚ ئیٚجۆر پیٚشهاتەیلیٚگ بـین. چمـانیٚ تـەنیا کـەیٚف و سەیرانیٚیان بوخت داین و لوقووز خـستن وە مناڵـەیل لـە خوەیـان بـیٚ هازدارتر بی ک ئەگەر یەیٚ رۆژ پر دڵ کەسیٚگ زۆخ نـەکردان رۆژیٚیـان وە شەو نایا.

فرەترین بونە مناڵـەیل ئـەو ناوچـە ک لـە سـەریٚ شـەریٚگ وەگـەرد زاگرۆس و هاوبازیەیلیٚیەو ئەخـستنە ڕیٚ و گـشت جـاریٚگیش چـەوەڕیٚ ئـەو پیٚـشهاتە بـین، کـەفتن تـووپ دەسـە بازیکـەرەیل وە دەر مـاڵ و هەساریٚیان بی وەتایبەت وەختیٚ ک تووپەگە بخواردایـا دەر ماڵیٚیـان یـا بکـەتیادە نـاو هەسـاریٚیان ک ئەوسـا هــەتا گاجـار شـەڕەگە بـایس دەمەقەسەیٚ باوکەیل و داڵکەیلیشیٚیان ئەیا.

وە ئیٚ مەرە زاگـرۆس و هاوبازیـەیلیٚ هـەر وەخـت لـە ئـەورە بیاتـان وەگەرد دڵەکزەو یەیٚ هۆریٚیان وە مل بازیا بـی و یـەیٚ هۆریٚـان وە مـل ئەیە ک تووپەگەیان نەخەنە ئەورە ک گیچەڵ ئەڕایان درۆس بوود.

وەداخەوە ئیٚ کەڕەتە هیٚمان وەخت فەرەیٚگ لە بازی کردنیٚیان نەچۆ ک هەم دوجارە یەکیٚگ لە لیٚیان وە ناو پەشەنگ شۆت نەپووڕیٚگ دا وە تووپەگە و بـایس بـی ک تووپەگـە بکەتیٚـدە دەربـان ئـەو ناوچـەیٚ پـر دۆزەمە.

هاوبازیـەیلیٚ ک هۆرەشـەیٚ ئـیٚ دەسـکەفتە وەتایبـەت وە ئـیٚ زۆە نیٚیاشتن دڵ چرکین بین و قەیلیٚ خوتەخوت وە ملیٚیەو کردن بەڵام یـە

چـارەیٚ کارێیـان نـەبۆ. ئیـسە دی بایٚـە یـەکێگ لـە لێیـان بچێـد و بارێدەوەیٚ.

گشت داڵیٚ وەختیٚ ک یەکێگێیان تووپەگە ئەخـستە ئـەورە، بێجگـە یە ک تووپەگە کەتێیەسە ئەو دەربانـە و هـاوردنیٚ پـڕ لـە دۆزەمـەس و دۆائاخریشیٚ دیار نـەبۆ ک چ ئەوێـد، گیچـەڵ تـریش لـە نـاو دەسـەیٚ بازیکەرەیل بی ک یەکێگ بایەد بچیاتا و باوردەویٚ، چۆن هەر کەس ک تووپەگە ئەخستە ئەورە تەقەلایٚ یە بی ک لە ژێر بـار هـاوردن تووپەگـە دەربچێد. وە ئیٚ مەرە[1] ئیجوور وەختەیلیٚ گشت جارێگ دەمە قەسە لـە ناو دەسەیٚ بازیکەرەیل پێش ئەهات.

ئیٚ داڵە کار سەختترەو بیە ئاخ[2] کەسیٚ ک تووپەگە خـستبۆە ئـەورە خاوەن تووپەگە بی و هیچ کام لە هاوبازیەیلیٚ زات ناکردن وە پیٚ بۆشن ک وە ئیٚ مەرە ک خوەد بایسیٚ بیدە، بایەد بچیـد و باریـدەوەیٚ. چـۆن هەتا ئەگەر وە پیٚ بووتان بیٚ وەلیفەت بی و ئەوە ناچیـا ک باریـدەوەیٚ، تازە ئەو کەسێگیش ک ئیٚ قسە بکردا دی جیـیٚ لـە نـاو ئـەو داڵتـەیٚ[3] بازیکەرەگان نەیاشت. ئیسە یەیٚ گیچەڵ گەورا ئەڕا دەسەیٚ بازیکەرەیل وەتایبەت زاگرۆس پێش هاتیـە ئیـسە بایـەد یـەکێگ جـەور پەشـەنگ بکیشێد.

لە ناو ئیٚ کۆمەبازیکەرەیلە زاگرۆس لە لایٚ هاوبازیـەگانیٚ بـیٚ قـۆرب بی و ئەوقرەێگە دەسەڵات نێیاشت، فەرە جارەیل وە ملێیەو زوور ئـەوتن

---

[1] - mer مەرج: شرط، دلیل.

[2] - axi ئاخر: چون

[3] - daĺte داڵدە، یەکیەتی: گروه.

و تەشەخۆز ئەکردن. مەر ئیٚ کاریٚیانە یە بـی ک هاوبازیـەیلیٚ لـە یـەیٚ هۆز بین و وەگەرد یەکا خزمایەتی داشتن و زاگرۆس لە یەیٚ هـۆزترەک بی.

هەڵبەت زاگرۆس خـوەییش بـیٚ تەخـسیر نـەبۆ ک ئـیٚ گیچەڵەیلـە ئەڕایٚ پیش ئەهات ئاخر خوەییش کەسایەتیٚ وزە و نادیاریٚـگ داشـت و ئەو هیٚز و قوەیٚ ئەقورەیٚگە لە خوەیٚ نیشان نایارد ک لە نـووایٚ چـەک زوور هاوبازیەیلیٚ یا هەر کـەس تـرەک بووسـیٚد ک ئیـسە دی گیچـەڵ خزم بۆن هاوبازیەیلیٚ ک هەوا یەکتری داشتن هاتیٚیەسە ملیٚ.

ئیسە یەیٚ شیٚرەکوڕیٚگ ئەتواسـت ک بچیٚـد و ئـەو تووپـە باریٚـدەو، منتا هیچ کامیٚیان زاتیٚ نیٚیاشـتن و هەرچـەن ک فرەتـر وەختـەیل یـە زاگرۆس بی ک جەور پەشەنگ ئەکیشا بەڵام نە تەنیا زاگرۆس ک زەڵـە لە ناو لەش ئەو یەکی بازیکەرەیلیش دیار بی ک نەوا یـەیٚ پیٚـشهاتیٚگ بایٚد و بایس بوود ک زاگرۆس نەچیٚد و ناچار بوون یەکیٚگ لـە خوەیٚـان بنارن ئەڕا هاوردنیٚ ک هەڵبەت ئەوسا چۆن گشتیٚیان لە یەیٚ خزم بین هەڵوژانن یەکیٚ ک بچیٚد و تووپەگە باریٚد سەخت تر ئـەویا. ئیـسە هـیچ کامیٚیان وە قەیٚ زاگرۆس دڵـە کـزە نیٚیاشـتن و تایـە[١] لـە ئـەورە بـۆن[٢] زاگرۆس بایس بۆ ک کەمیٚگ خەیاڵیٚان ئاسوودەوە بوود. لە ئیٚ ناوە تەنیا پەشەنگ بی ک ئەقورەیٚگە دڵەکزە ئەڕا شوون تووپ چین نیٚیاشت و لـە

---

١ - taŷe : حتی.

٢ - le ewre bün : حضور.

ئیٚ بابەتە ئەنشە خەیاڵێشیٚ نەهات، تەنیا هۆرشەیٚ یە بی ک نەوا تووپەگەیٚ لە کیس بچێد.

دەسەیٚ بازیکەرەیل ئاگادار هەن ک وەختێگ تووپەگە ئەکەتێدە ئەو دەربانە و هەرکەس بتوەیٚ بچێد و بارێدەوەیٚ لە دەس کوڕەیل شەڕ ئەو ناوچە ک وە تایبەت هازدارتر لە خوەیان بین، گیر ئەکەتن. ئەگەر کەسێگیش بتانستا لە دەسیان دەربچێد سەگەیلیٚ ک ئەوانە خوەیان چاشانۆنان[١] و فەرە دڕنە بین وە یەیٚ فیکە هش ئەیاردنە قژیٚ و گیچەڵیٚ گەوراتریٚ ئەڕایٚ درۆس ئەویا وەتایبەت ک ئەو ماڵەیلە لە لێجگانی بین و وە خاتر یە ک ڕیٚ هاتنەو سەرەوبانکی بی دەرچینێیان پڕخەتەر بۆ. ئیسەیش هەتمەن وە خاتر لێجگانی بۆن ئەو ناوچە تووپەگە تا خوارترین جی بیەسە گلەو.

زاگرۆس جۆر وێنە وە بیریٚ ئەترێد دۆایین جار ک یەکێگ تر تووپەگە خستبۆە ئەو ناوچە و وە هەر بوونەێگ بی هەناردنەیٚ شوون تووپەگە. وەختیٚ ک رەسۆە خوارترین گوڵەیٚ لێجگانیەگە، مناڵەیل شەڕ ئەو ناوچە ک چمانیٚ لە گشت وەختیٚ فرەتر چەوەڕیٚ هاتن یەکێگ لە دەسە بازیکەرەیل بین تا چەوێیان کەفتە زاگرۆس یەکێگیان ک ویلیٚ وە مل زاگرۆسەو هێز نایارد وە ڕوواڵەت خوڕیانەو وت: کورە چەقووەگە هەر یە بردێەسەیٚ ک هەر رۆژ ها ئێرە و لە ئیٚ دەور و وەرە خڕ ئەخوەیٚ!

---

[١] - çaşanin پەروەردە کردن: تعلیم دادن.

ڕەفیەقەگانیٚ دۆایٚ شنەفتن ئیٚ قسە ک دەسۆر سەگ هار وە پێیان هاتبۆ، سەگەگان هش دابۆنە گیانیٚ و خوەیانیش لە شوون سەگەگان نیانە ڕواڵکێیەو. زاگرۆسیش لە هەولٚ گیانیٚ تا ئەورە ک نا داشت بردەیٚ ناو قولەیلیٚ ک بهەیوایٚد بەڵام وەختیٚ ک لە زاور و هەڵەپەڵە ئەهەیۆایا دریابۆە زەۆ و دەس و پایەیلیٚ گەن جووریٚگ زامدار بۆ و شواڵەگەیشیٚ تلیشیابۆد. تەنیا بەختیٚ ک هاوردبۆ یە بی ک لە ئەو وەختە ڕێوارێگ لە ئەو ناوچە پسایٚ رەد ئەویا و ڕەسییە هانایٚ. هەر کەڕەت ک چەویٚ ئەکەتیا پینەیٚ شواڵەگەیٚ، ئەو گیچەڵە ئەهاتە هۆریٚ و ڕکە ئازای لەشیٚ دائەگرد.

لە ئەو دالٚ دۆایینە بی ک هەڕەشە داۆنە لیٚ و وە پیٚ وتبۆن چەقوەگە بارێدەو وەئنا[١] خاس ئەکۆشنەیٚ. زاگرۆس لە ناو تەشەرەیل ئەوانە زانست ک چەقوێگ گۆم کردنە بەڵام ئەزانست هەرچیٚ قسە بکەیٚد و مەر بارێد ک نە چەقوو دۆزییە و نە دیەسەو گۆش وە قسەیٚ نادەن. وە ئیٚ مەرە دی وە ئەو بابەتە چشتیٚ نەوتبۆ. بەڵام دڵنیا بی ک ئەگەر دوبارە ڕێگەیٚ بکەتێدە ئەورە، ئیٚ باسە ئەکیشنە نووا و ئەکەنەیٚ بوونەیٚگ و گیچەلٚ گەورایٚگ ئەڕایٚ دروس ئەکەن.

زاگرۆس هێمانیش لە هۆریٚ نەچیە ک وەرجە ئەو دەسکەفتە چەن جار وە پشت سەر یەک هەر دالیٚ وە یەیٚ بوونەیٚگەو کلیٚ ئەکردنە شوون توویەگە ک گاجار گیر ئەکەفت و گاجاریش ئەهەیۆایا بەڵام هیچ کەڕەتیٚ دەسۆر دالٚ ئاخر ماقیٚ نەپەرۆ. زاگرۆس وە لایٚ خوەیەو فکرەو

---

١ - weina دگەینا، ئەگەینا: وگرنە.

ئەکرد ک ئیَ کەڕەتە دی چ پەڵپیَ ئەتانن بارن ک ناچاریَ بکەن بچێدە شوون تووپەگە؟

یەیَ سایَ بۆچک ک لە دەسکەفتەگە چی زاگرۆس وە ژێر چەوەو سەیر هاوبازیەگانیَ کرد، دی ک گشتێیان چەو بڕینەسە لیَ.

زاگرۆس وەختیَ ک دڵنیا بی مانی ویلەگانێان چەس، وەرجە یە ک ئەوانە قسەێگ بکەن دیانیَ ڕیچەو کرد و وە ڕواڵەت خوڕیان و وە هەڵەپەڵە قالَ کرد: نە، نە م دی ناچم. مە یە چەن کەڕەتە لە پشت سەر یەکەو ئەچم. لە شێوەێگەو ک بەرزی و خوڕەیَ دەنگیَ نزمەو ئەویا هەروەها وت: لەیە ئەولا بایە بکەیمەیَ گەیَ وە گەیَ[1]، ئیَ کەڕەتە دی بایە یەکێگ لە خوەدان بچیَ.

هاوبازیەگانیَ ک قسەیل زاگروس ژنەفتن ویلێان هەڵچرخاننە ناو خوەیان، دۆایَ چەن سا یەکێگ لە ئەوانە ک چمانیَ چەوەڕیَ ئیَ پاشخوان[2] زاگرۆسە بی، ڕۆ هەڵگەردانە ناو ڕۆچەیَ زاگرۆس و وت: خوو ئیسە ک ئێجۆرە بی، دەنگ ئەیەیمن و ناو هەر کەسێگ دەرهات، ئەوە بایە بچیَ و بارێدەوەیَ.

زاگرۆس وە منگەمنگ ک گومان و خەیالَ لە ناو دەم چەویَ دیار بی، وت: خاس.

لە شەش کەسیَ ک لە ناو ئەو دەسە بین، پەنجێیان ناو زاگرۆس هەڵبەژاردن و شەشمین کەسیش زاگرۆس خوەیَ بی ک ناو خوەیَ

---

[1] - geŷ نوبتی.
[2] - paşxwan جواب.

نەهەڵبەژاردۆ. دۆا هـەڵوژانن، زاگـرۆس دی زانـست ک گـشتێیان دەس وەیەکێ کردنە ک ئێ کەڕەتیشە بنارنەێ شوون تووپەگەوە. زاگرۆس لـە لاێ هاوبازیەگانێ هەست بۆچکی کرد ک گشت جـارێ وە ملێیـەو زوور ئەوشن، ئەڕا یەێ سا وە خوەی قیزێ هات.

زاگرۆس هەمیش خـوەێ تـەنیا ئەۆنـست و چمـانێ هـیچ چارەێـگ نێیاشت ک یەێ جۆری وەگەردێیان ڕێ باێد ک ئـەنا باێـەد دی واز لـە بازی کردن _ نە تەنیا ئێ جارە، ئـەڕا وەخـت نادیارێـگ وە گردێیـان _ بارێد. ئیسە هەم دووارە دڵێ تەزیاس و ڕکە کەتێیەسە گیانێ وەتایبـەت ک خـاوەن تووپەگـە تەخـسێرکار بـی، چـۆن ئەگـەر کەسـێگ بێجگـە پەشەنگ بخستارەێ ئەورە گومانێ بی ک بەێدە ژێر هەڵبەژاردن و یەێ جۆرێ دەربچێد بەڵام ئیسە نازانست چە بکەێد.

زاگرۆس هەم لەنوو لە ناو یەێ گیچەڵێ تر گیر کەتبۆ و نەزانست چـە بکەێد، ئەگەر نەچیاتا وەگەردێ بازی ناکردن ئەگەریش بچیاتا گونجـاو[1] بی گیر بکەتێد و بخەنەێ ژێر بار تەوزەک و تەشەخوز و یا تاێـە چـەک بخوەێد. وزەوزەێ بی ک بچێـد یـا نـە، ئـاخرێ هـەم نەتانـست نـووایێ خوازین دڵێ بگرێد ک لە بازی کردن دەس بکیشێد و بیلێدێیانە جییەو و نەیش تانست لە نووایێ هاوبازیەگانێ بووسێد و بۆشێد ک یـەکێگ لـە خوەدان بچێد. لە لاێ خوەێ هۆرەو کرد ک ئـێ جاریـشە بچـم گـەها[2] خودا کرد و مناڵەیل ئەو ناوچە وە ئەو دەور و گردە نەبۆن و بێ گیچـەڵ

---

[1] - guncaw ممکن.

[2] - geha شاید.

تووپەگە هاوردم و بازی خوەمیش کردم. وە ئیٚ هیوا، ئیٚ کەرەتیش هەم لەنوو وەرەو ئەورە کەفتە ڕێیا.

وە کوڵەپسکی کوڵەپسکیەو لە لیٚجگانیەگە وەرەو خـوار ئـەچیا، ویـل خوەیٚ وە هازەو بردبۆە نووایٚ خوەیٚ ک بزانێد کەسـیٚ ئەوینێـد یـا نـە، هەرسا وەرەو لایٚ تووپەگە نزیکەو ئەویا و کەسێگ ناۆنست.

زاگرۆس ئەتواست هۆریٚ بووەێدە دەور و وەر خـوەیٚ ک ئێجـارە دی گیر نەکەفێد بەڵام ناتانست چۆن هۆرێگ جۆر خورە کـەفتبۆە گیـانیٚ و ناتانست لە خوەیٚ دۆرێیەو بکەێد. هەر ئەو جۆرە ک وەرەو نووا ئەچیا وە ناو هۆریٚ هەست ئەکرد ک پسایٚ[1] لە لیٚ کەڵکاوەژوو[2] ئەکـەن. وە لایٚ خوەێەو فکرەو ئەکەێد ک ئەسڵەن یانە من ئەڕا گەمە[3] کـردن نـاتوەن، م تەنیا ئەڕا هاوردن تووپەگە لە ناو ئیٚ ناوچەیٚ شەڕە ئەتوەن.

هەرچێگ وەرەو نووا ئەچیا دڵـەکزەیٚ فـەرەترەو ئـەویا. دی ڕەسـبۆە نزیک تووپەگە ک یەیٚ سا هەست کرد وە پشت سەریٚ دەنگ وە یـەک خواردن کوچکەیل مل زەۆەو ئەتێـد. دۆایٚ ئـەوە فتـەفات چـەن کـەس ئەژنەفێد، ویلیٚ هەڵچەرخانە دۆایٚ خوەیٚ. یەێهەو سیٚ کەس لە مناڵەیل ئەو ناوچە ئەۆنێد ک هانە پشت سەریٚ. ئەڕا یەیٚ سـا مـاقیٚ پـەرۆد و وە هەڵەپەڵە ویلیٚ وەرەو نووا برد ک گەها وە فرزەو بنێدە دەوەو و تووپەگـە هێز بێیەێد و لە ڕیٚ نووواینە بهەێوایێد. ویلـیٚ ک وەرەو نـووا هـەڵچرخان

---

[1] - pisaŷ دارند.

[2] - keĺkawejû سوء استفاده

[3] - geme بازی.

دی دو کەسێان هانە نوواێ، دی زانست ک ئەڕای کوڵە گردنە و گیچەڵ گەورایگ ئەڕاێ دامەزرانه.

زاگرۆس ئەڕا یەێ سا وسیا جاگەێ خوەێ، ئەرەق لە تێوڵێ وەرەو خوار چۆڕە ئەکرد و ئەقوره هەناسەبڕکی هاتبۆ ئەڕاێ ک ناتانست قسە بکەێد.

دۆاێ چەن سا ک تانست قەیلێ هۆر خوەێ جەمەو بکەێد. یەێ هۆرێ وە کوت پڕ هاتە ناو کەلەێ، کەمێگ هەناس ک گرد بێ یە ک هەڵەپەڵە بکەیێ و دەس و پا خوەێ گوم بکەێد، تواست هۆرێ ک لە ناو کلەێ هاتبۆ وە خەمساردی بارێدەێ مل زوانەو.

ئێسا[1] چەو بڕیە ناو چەوێیان و وە دەنگ نزمێگەو وت: بانەو نزیک ئەتوەم یەێ چشتێ ئەڕادان بۆشم.

ئەوانە ماق مەنن ک چۆ دەرنەچییە و ئێجور خەمسارد وسیاسە جاگە خوەێ. کوڵەڕەو[2] بین ک بزانن چ ئەتوەێ بوشێد.

وە شکەو کۆوەو بینە دەورێ وگۆشێیان تەکانن بۆنن چە ئەوشێد یا گەها وە راسگانی چەقووەگە ها لاێ و ئەتوەێد بەێدەێ پێیان، زاگرۆس لە دەر گۆشێیان وە پچەپچەو وت: م ئەزانم چەقووەگەدان ها کووره و ها لاێ کی!... پەشەنگ دیەسەوەێ، ئیسەیشە ئەگەر بگریدانەێ ها لە لاێ و ئەتانیدان لە لێ بسەنیدانەێ.

---

[1] - êsa بعدا.

[2] - kuĺeŕew کنجکاو.

ئەوانە تا یە شنەفتن چەوێیان ماق مەن و وە یەێهەو گشتێیان یـەک یەیۘ کوچک یا چوو - هەر کام ک لە وەر دەسـێیان بـی - هـەڵگرتن و بی یە ک چشتێگ بۆشن وێلۘ زاگرۆس کردن و جۆر سـەگ هـار نیانـە دەو وەرەو چیمەنیا. دۆا سایگ قرمـە قاڵێـگ لـە نـاو چیمەنیەگـە چیـە کەوکەوی ئاسمانا. زاگرۆس بیۘ یە ک وەخت بەیـدە تاڵـان وە هـاڵیۘ ک بزگەیۘ وە مل لچیۘ بی لە ریۘ نووایینەێەو لە ئەو ناوچەیۘ شەڕە هەێوای.

تاوانکار[1]

ویلیٚ وه دەور و وەر خوەیٚ هەڵچەرخنێد، خێـاوان درِ و دریژێـگ ک دو باند دێرێد ها وەریٚ و لە دو لاپەرِ خێـاوان ماڵـەیلیٚ ک چـەن پـۆش هەن، خێاوان گردنەسە وەر. ئـیٚ خێاوانـە چـۆ گـشت جارێـگ چـۆڵ و تەنیاس، چەن گلـە رِێـوار لـە نـاویٚ هـاتوچوو ئەکـەن و جارجـارێگیش ماشینێگ وه هوفەیگەو رەد ئەوێد و بێدەنگی خێاوانەگە ئەشکنێد.

لە چۆڵی خێاوانەگە، زەڵە تەواو لەشیٚ ئەگرێدە وەر. نیم سـات پـێش بی ک وه هۆریٚ رِەسبۆ ک ئیٚ خێاوانە چۆن چۆڵـە، بـەس پـارێزراوییٚ[2] فەرەترە و وه ئیٚ مەرە برِیار[3] گردبۆ ک لە ئێرەو بچێد بەڵام ئیسە ک پـا

---

[1] - tawankar: تقصیرکار

[2] - parêzrawî: امنیت

[3] - biŕyar: تصمیم

نیاسە ناوێ هەست ئەکەید ک هەڵبژاردەێ خاسێگ نێیاشتێیە. لـە ژێـر چەوەو دەور و وەر خوەێ خاس ئەگرێدە ژێر ویلیێ. ناتـانێ هەڵەپەڵـەێگ ک ها ناو تەواو ئەندامەیل لەشێ بشارێدەو وەتایبەت لـە نـاو چۆنایـەتی سەێر کردن وە دەور و وەرێ قەشەنگ دیـارە. ئیـسە هـۆرێ یـە بـی ک هەر چێ زۆتر لە ئێ خێاوانە دەربچێد.

لە پانسەد متر نوواترێ لە ئەو دەس خێاوان، یـەێ خێـاوان لاوەکـی[1] هەس ک ئاخرێ ئەخوەێدە ناوقەێ یەێ خێاوان گـەوراێگ ک ژلوخـە[2]. وێـل و هـۆرێ ئەوەێـدە مـل ئـەو خێاوانـە و وزەوزەێـە ک ئایـا بچێـدە ئەودەس و ڕێ خوەێ بپلنێدەو یا نـە؟ لـە لاێ خـوەێ فکـرەو ئەکەیـد: ئەتانم لە نـاو ئـەو خێـاوان لاوەکییـە بچمـە نـاو خێـاوانێ ک ژلوخـە و هاوڕاسای[3] ئێ خێاوانەسە، خاسیەتیێ یەسە ک ژلوخە و مـن لـە نـاوێ دیار نیم.

ئاخرێ بڕیـار خـوەێ ئەگرێـد و ڕێ خـوەی وەرەو خێـاوان لاوەکـی هەڵچەرخنێدەو ک لە ئێ خیاوانە ک هەست خاسێگ نێیاشـت بچیـدە دەیشت. لە پێوارڕێ[4] ئەچێدە مل ئسفالت ماشینڕەوەگەو، هێمان چـەن گام لە بان ماشینڕەوەگە نەچیە ک یەکێ وە کوت پـڕ شـاتاڵێگ ئەێـدە وڵکێ. ئەداچەڵەکێد و تەکانێگ ک ئەێنە لـێ بـایس ئەوێـد ک بدرێـدە زەۆا، ئەڕا چەن سـا لـە جیگـەێ هـشکێیەو ئەوەێـدە و مـاق ئەمەنێـد.

---

[1] - lawekî: فرعی
[2] - jilux: شلوغ
[3] - hawŕasa: موازی
[4] - pêwarŕê پیادەڕەو

کەمێگ ک ئەتێدە خوەیا هێز ئەگرێدە سەر پـا. هـەر چـەن ک هێمـان شانیٚ سرٍ مەنێە بەڵام هەست ئەکەێد ک باریٚ سووکەو بیـە. سـەێر نـووا ئەکەێد بۆنیٚ کی شاتاڵ داسە لیٚ، موتورێگ ئەۆنێـد ک دو کـەس هانـە کووڵێیەو و وە تونێگەو پسایٚ ئەچێد. خاس ک ئەتێـدە خوەیـەو ئەۆنێـد کیفەگەیٚ وە دەسێیەو نییە. ئیجار خاس دەور و وەر خوەیٚ سەیر ئەکێد بەڵام ناۆنێدەوەیٚ. دی دڵنیا ئەوێد ک مۆتورەگە مەبەسـتیٚ یـە بییـە ک بنەمێدەو کیفەگەیٚ و برٍواکنێدەیٚ. وە هەڵەپەڵـە چـەن گـام لـە شـوون موتورەگە ئەنێدە دەوا بەڵام زۆ ناهمیٚ ئەوێد، ئیـسە دی قـاڵ و هـاواریٚ کەوکەوی ئاسمان گردێەسە وەر.

- کیفەگەم برد! کیفەگەم
- دوز! بگرنەیٚ...!

لە بەخت گەنیٚ لە ئەو سا هـیچ ماشـینێگ لـە ئـەورە رەد ناوێـد ک یارمەتییٚ بێیەد تا لـە شـوون موتورەگـە بچێـد. نازانێـد چـە بکەێـد و بێدەسەڵات هشک ئەوسێدە جێگەیٚ خوەیٚ.

لە دەنگ قرٍم و قاڵیٚ هۆر چەن گلە رٍێوار و دوکاندار ک وە ئـەو دەور و وەرە بین ئەوەێدە لایٚ خوەیٚ. بیٚ یە ک وە ئەو چـەن گلـە رٍێـوارە ک دەورەیٚ کردبۆن سەرنج بکەێـد[1]، سـەێر دۆایٚ خـوەیٚ ئەکەێـد گایـەس ماشینێگ بۆنێد ک یارمەتییٚ بێیەێد تا بنێدەو شوونێیان، گوو‌ایٚ[2] هـەم هیچ ماشینێگ لە ئەو خێاوانـە رٍەد ناوێـد. دوو‌ارە ویلـیٚ هەڵچەرخنێـدە

[1] - serinc : توجه کند
[2] - guwaŷ : منتها

تورِ[1] موتورەگە، بەڵام دی موتورەگەیش ناوْنێد. دی کەم تا کوت دڵنیا ئەوێد ک دەسیٚ وە موتورەسوارەگان نارەسێد. پەژارە و زەڵە لە ناو رِۆچەیٚ خاس دیار بی، دی هاز ئەرِایٚ نەمەنبو ک لەش خوەیٚ بکیشێد. ئەو چەن گلە رِێوار و دوکانداره ک دەورەیٚ کردبوْن، بێجگە هیچ پرسیار و قسەیٚ ژێر باڵیٚ گردن و بردنەیٚ سای داریٚگ. وە کزێگەو قەڵەپەنجە ئەدەێدە بان جەدوەلٚ لیو خێاوانەگە و بیٚ یە ک کەسێگ چشتیٚ لە لیٚ بپرسێد وەگەرد دەنگیٚ ک ئەڵەرزێد و پرِ لە پەژارەس، ئەوشێد: ئەوە مۆچەیٚ چەن سالٚ ئەرەق رِشانن و منەت و خاری کیشاین لە کەس و ناکەس بی ک لە یەیٚ سا بردنەیٚ. دەسیٚ هێز ئەدەێد و لە شوون قسەگەیٚ ئەوشێد: ئیٚ دەسەیل پۆنە بەسریا و لووچەیل ناو تێوڵمە ک ئەوْنێدان شایەت و بەڵگەیٚ منە. ئیسە وە ئیٚ ئاخر پیریە وە لایٚ کی دەس دریژ بکەم؟ ئیجار چەو ئەورِێد لە ناو چەو یەکێگ لە رِێوارەگان و ئەوشێد: تو خودا سەیر تێوڵم بکە، بوْن چە وە چارەم نوْسریاس؟

رِیشچەرمگێگ لە ناو ئەو کوٚمە بی هاتەو دەنگ: براگەم ئیٚ قسەیلە چەس؟ پژارە وە خوەد رِیٚ نەیە، تو پیایٚ گەوراێگی. هێز گر بچووە زاڵگە[2] و گازندە[3] بکە، ئیشالا ئەوْنرێدەو.

---

[1] - tuŕ : دنبال.

[2] - zaĺge : پاسگاه

[3] - gazinde : شکایت

یەکیَ تر ئەوشێد: براگەم یە هات و نەهاتە! پۆل دەرهاوردیە ئیسە وە دەسد دەرچیە، دلْ نگران نەو، دوواره جایَ پرِ ئەویَ، کەسیَ لە ورسێیەری نەمردێە.

یەکیَ تر وە ڕواڵەت خورپیانەو ئەوشێد: براگەم یە چە ئەوشی یە؟ یە پیا قەۆلەێگ بوود! ئەرایَ ئەوێدە پۆل!؟ هات و نەهات چەس؟ یە ئەر هۆشێیە خوەیەو بیاتا ئیسە ئێجوره دەس وە قولەپەنجە نانیشت. تاوانبار خوەیە، نەهات چە!؟

- ئا خوو ئی دو چەوە ئەڕا ئێجۆر وەختەیلێگە دی، ئەر ئیسە وە کارد نایێد دی چەو ئەڕا چەدە. چەود وە دەور و وەر خوەدەو بیاتا تا ئێجۆره زاری نەکەید.

هەر ئێجۆره ک ئەوانە وەگەرد یەکتریا باس ئەکردن ماڵبریایَ ژار و چارەڕەش ک هاز نق کردن نێیاشت تەنیا گۆشیَ تەقانبق، بۆنێد ک ئەوانە چە ئەوشن.

یەکێگ تر هاتە قسە و وە تونێگەو وت: ها یە ئەر پۆلەگە خوەیَ بخستا ناو بانک دوز لە کووره ئەوردەیَ؟ ئاخر ئیسە سەردەمێگە ک پۆل وەگەرد خوەدەو جیوەجی بکەی. هەر ئێجۆره ک ئەو کۆمە ئایەمەیلە قسەیل یەکتری وەگەرد لەقانن سەر و تەقانن زوان ئەراستاندن[۱]، یەکیَ تر ئەتێدە ناو وتەیان و وە دەنگ بەرزەو ئەوشێد: ئافەرین وە ئەو دوزە! خوەشمە لیَ هات. ئێجۆر ئایەمەیلیَ وەگورِ و فرزن، هەرچیَ لە ئایەمەیلیَ سمنج و سلەوەجە بدوزن هەڵاڵە وەک شیر داڵک.

---

۱ - erastandin : تصدیق می کردن.

ماڵ بڕیایەگە چەویلێ زاقەو بی و ماق مـەن. تـا چـەن سـا نۆقـە لـە کەسێگ هێز نەگرد، ماڵ بڕیاگە وە یەێ گڕەو وەک شێتەیل هێز گـرد و وە ڕواڵەتێ ک چمانێ مردەزوما دیە چەن گام دۆادۆاکی چـی و لـە ئـەو کۆمەێ ئاێەمە دۆرەو بی.

ئـەو کۆمـە ئاێەمەیلـە وەختـێ پیاگـە دیـن ک وەرەو دۆا ئەچێـد وە هەست هاج و واجەو وە پێ ئەوشن: ئەڕا کورە ئەچید چارەڕەش! بووسـە زەنگ بەیمنە پولیس باێد، ئیمەیش ئەڕاد شاێەتی ئەیەیم.

ماڵ بڕیاگە ک هـەر سـا لـە لێیـان دۆرەو ئـەویا وت: م وە بێخـەوە[1] ناتوەم وە پولیس خەوەر بدەم. زاورم ئەچێ تا پولیس باێـد ئیـوە خـاس بترپنیدانم ک پۆلەگەم دوزینـە. ئـەر پـولیس هـات وە بوونـەێ یـە ک پۆلەگەم دوزینە خستەمە بەند چە بکەم؟ پۆلەگە نۆش گیان هەر کـەس ک بردەێ، من لە کەسێ گازندەکـەر نـیم. مـن چەڵەپـەڕ بـام، کووسـم بکەتێ ک هیشتم پۆلەگەم بدوزن. ئێجـار ڕوومـەتێ هەڵچـەرخان وەرەو نووای خوەێ و وەگەرد گامەیل تون هەر سا وە ئەورە دۆرەو ئەویا.

یەکێگ لە ڕێوارەگان وت: تون خودا بۆنەێ! ئاخرشەڕ، شێت بییە!

---

[1] - we bêxewe : اصلا.

ناوازە

ڕێوار لە ناو نیمەڕۆ گەرم تاوسان لە هاڵێگا ک شوون ئـەرەق لـە نـاو دەمچەوێ دیارە لە وەر پەرچین پارک لە ڕێ کردن دەس ئەکیشێد. لـە بان پەرچین کوچکین پـارک ک نزیـک پـەنجا سـانت بـەرزایی و چـل سانتیش پانای داشت، باز ئەوەێدە ناو دیم پارکەگە.

وە یەێ دەسێ ئەرەقێ سڕدەو و ئێجار ویلێ هەڵچەرخنێـدە دەور و گـرد خوەێـەو. دۆای ئـەوە ک ڕێوارێـگ ناۆنێـد بێجگـە چـەن گلـە ریشچەرمێ ک لە بان نیمکەتێ نیشتنە چشتێ ک وەگەرد یەێ دەسێ سفت گردێەسەێ قایم ئەکوتێدەێ قەێ پەرچین کـوچکین و لـە دۆاێ پووقەێ هێز ئەگرێدە ئاسمان و هۆر پێرپیایلێگ ک لە بـان نیمکەتەگـە دانیشتبۆن ئەوەێدە لاێ خوەێ. یـەکێگ لـە پیرەپیاگـان دەسـێ دریـژ

ئەکەێد و ئەخورێدە ملێیا: ئا سەرەخوەر ئەڕا ئیٚ کارە ئەکەید؟ ئەر منالیٚ نەزانستە کەتە ملێیا! ئەوسا چە؟

ڕێوار بیٚ یە ک چشتیٚ وە رۆ خوەیەو بارێد، یەیٚ جار تر ئەرەق ناو تێولیٚ سڕدەوە و ڕێەگەیٚ ئەگرێدە وەر و ئەچێد.

دۆایٚ چەن رۆژ

ئایەت دەم نیمەرۆژ دۆایٚ یە ک لە ناو بازار قەیلیٚ خڕ خواردێیە پسایٚ ئەڕا مالٚ ئەچێد. لە نزیک مالٚیان چەویٚ ئەکەتێدە دوکان کەوش دۆرنێگ[١] ک وازە. ڕیٚ کردن ئیمرۆژیٚ ئەتێدە وەر چەویٚ ک قەشەنگ هەست ئەکرد ژێر کەوشەگانیٚ وە دەم تەقەلٚەگەیٚ دەم واز کردێە و وەختیٚ ک ڕیٚ ئەکەرد ژێر پایٚ ئەنیشتە ژان. سەیر ژێر کەوشەگەیٚ ئەکەێد و وە دۆایٚ ڕیٚ خوەیٚ چەفت ئەکەێد و ئەچێد وەرەو لایٚ کەوش دۆرن ک گەها ئەڕایٚ درۆسیٚ بکەێد.

دۆایٚ خوازدن کەوش دۆرن ئەوەلٚ تا کەوشەگەیٚ دەر ئەترێد بەلٚام چەویٚ ئەکەتێدە توک جۆراوەگەیٚ ک کوناسە و کلکە گەوراگەیٚ پایٚ دیارە و بوو گەن جۆراوەگەیٚ دوکان ئەگرێدە وەر. تازە ئیسە ک چەویٚ ئەکەتێدە کلک پایٚ ئەتێدە هۆریٚ ک توک هەر دو جۆراوەگەیٚ کونا بییە و چەن رۆژیشە ک جۆراوەگەیٚ نەشۆردێیە. پەشیمان ئەوێد ک هاتێەسە لایٚ کەوشدۆرن بەلٚام دی کەوشەگانیٚ دەرهاوردبۆ و کار لە

---

١ - kewşdürin: کفاش

کار دەرچیه. له لایْ کەوش دۆرنگه مێـلْ و ملْـاس ئەمەنیـد و ڕۆچـه و روومەتیْ ک سـوورەو بییـه ئەخەیـدە خـوار. کەوشـدۆرن خـاس سـەیر کەوشەگان ئەکەیْد و ئی دالْ بیْ یـه ک چـشتیْ بارێـدە رۆ خوەیـەو وه ڕوالْەت جدییێگەو ئەوشێد: کەوشەگەد کار فەرەێگ دێریْ و سەر منـیش ژلوخه، زۆتر له ئێواره ئاماده ناویْ. دی مەیل خـوەده ئـەر سـەلْا ئـەزانی بیلەیْ جیەو تا دروسیْ بکەم.

ئایەت وه لایْ خوەیەو ک فکرەو ئەکەیْد ئەۆنێـد ئیـسه ک هاتێەسـه لایْ کەوشـدۆرن دی خاسـتره ک کـاریْ یـەیْ سـەرەو بکەیـد. دۆایْ قەبوول کردنیْ، کەوشـدۆرن دەمپایێـگ قـەرد ئەیـدە پـیْ ک تـا مـالْ بکەیدەو پایْ. دەم پایەگە ئەکەیدە پـایْ و سـەیریْ ئەکەیـد، وه بـەخت گـەنیْ ئەۆنێـد دەم پایەگـه وەریْ وازه و تـوک هـەر دو پـایْ لـه نـاو دەمپایەگەو قەشەنگ دیاره، لـه دوکـان کەوشـدۆرن ک هاتـه دەیـشت یەکمین چشتیْ ک هاته هۆریْ یه بی ک سەر خڕ بێیەیْد تا بۆنێد ڕێوار ئاشنایێگ وه ئـەو دەور و گـرده هـەس یـا نـه. شـانس هاوردێـه ک دەم نیمەڕۆوه و خوەر ناوڕاس مانگ تاوسان بیەسه مـدوو[1] یـه ک کۆچـەیل چۆلْ بوون و و هات و چۆ خەلْک کەمەو بـوود. تـەنیا گلەگلـەێگ ڕێـوار بـین ک گـەرمایْ خـوەر سـەر لـه لێیـان شـێوانبۆ و رۆچـەیْ خوەیـان خستبۆنه خوار و له پەنام دیوار مالْەیل وه تونێگەو ڕیْ ئەکردن ک زۆتـر له گەرمایْ شەکەتکەر خوەر ئاسووده بوون.

---

١ - midû هۆکار: دلیل.

ئەقورە لـە نـاو هۆرشـەیٚ[١] یـە بـی ک کەسـیٚ وەتایبـەت ئاشـنایٚگ نەۆنیٚدەیٚ وە هۆریٚ نەڕەسی ک ئەتانیٚد جۆراوەگەیٚ دەربارێد، ئیٚ جۆرە دی قەیٚ نیٚیاشت چون نیٚیاشتن جۆراو خاستر لە داشتن جۆراو کوناس. هەر چەن سا یـەیٚ جـار سـەریٚ ئەخـستەوخوار و سـەیر پـایٚ ئـەکرد، ئەۆنست ک کلکەیل چەرمیٚ پایٚ لە ژێر کونا جۆراوە ڕەشەگانیٚ فـەرەتر ئەتیٚـدە وەر چـەو. لـە نـووا ڕیٚـوارەیلیٚ ک ڕۆچـەیان ئەخـستنە خـوار، گامەیلیٚ تونەو ئەکرد گووایٚ کلکەیلیٚ ئەۆنستن بـەڵام فـەرەتریان وە ڕۆ خوەیان ناهاوردن و سەرهێز نایاردن. هەرچیٚ ک وە مـاڵٚ نزیکـەو ئـەویا ڕپەڕپ ناو دڵیٚ فەرەترەو ئەویا ک نەوا هاوسایٚگ یا ئاشـنایٚگ بۆنیٚـدەیٚ. لە ناو ئیٚ هۆرە چی ک خاسترە لە ناو کۆچەیلیٚگەو بچیٚد ک چۆڵن.

هەم لەنوو جۆر زۆرم[٢] وەختـەیل تـا ئەڕەسـیٚدە سـەر خیٚـاوان پـانزە متری گورج چـەو و هـۆڕیٚ ئەچیٚـدە لایٚ دوکـانیٚ ک هـن یـەیٚ پیـرە پیایٚگ بی. کار گشت وەختیٚ یە بی ک هـەر جـار لـە ئیٚـرە ڕەد ئەوێـد ئەگەر ئەو دەور و وەرە چۆڵٚ بیاتا دەس ئەوردە نـاو سـەوەتە نوشـابەگان ک وە لایس پیٚوارڕیٚ و وە دەیشت دوکان بی، لە دوزیـەو یـەیٚ شۆشـە نوشابە هێز ئەیارد.

تا ئیسە هەرچیٚ شۆشە هێز داس دوکاندارەگە نەزانستبۆ. وە خاتر یە ک فەرە پیـر بـی و وەتایبـەت ک ویتـرین دوکانەگـە جۆرێـگ بـی ک نەهیشت پیرەپیاگە ویلیٚ وە مل ڕێوارەیل ناو خیٚاوانەو بوود، تازە ئەگـەر

---

[١] - hürişe فکر، فتراق

[٢] - zorim فرەتر: اکثر

ویلیێ وە بان ڕێوارەگانەو بویاتا یەیێ پیر پیاێگ ک وە یارمەتی گوچان و چاویلکە[١] قەۆلەیەو چە ئەتانست بکردا. ئیمرۆژ خیاوان چۆڵ بی بەڵام بڕیار گرد ک شۆشە هێز نەیەید وەیێ بوونەوە ک کەوش وە پایێ نەبۆ، ئاخە گشت جارێگ ک شۆشە هێز بیاردا ئیێ گومانە[٢] ئەیارد ک هەوەسیێ نەوید و یەیهەو کەسیێ بۆنیدەیێ و ناچار بوود ک بهەیواید.

هەر سا ک وە ئەو دوکانە نزیکترەو ئەویا ئاژاوەیگ[٣] ک ناو دڵیێ گردبۆە وەر، فەرەترەو ئەویا، یەیێ چشتیێ چۆ خورە گیانیێ داگرتبۆ ک ئاخوەیشیێ ئەکرد ک شۆشە نوشابەیگ هێز بیەید. هێمان وزەوزەیێ بی ک ئیێ کارە بکەید یا نە. ئیجارە وە ئیێ مەرە ک کەوش وە پایێ نەبۆ، زەڵەو و ئاژاوەیگ گیانیێ گردبۆە وەر ک وە بیریێ ناهات تا ئیسە ئیێ ئاژاوە و دڵە کزە ئازای لەشیێ داگرتبۆد. یەیێ جار ئەڕا ئیێ زەڵە ک لە ناو لەشیێ بی هەست و هەز فەرەیگ برد و هەتا خوەشیێ ئەهات فەرەتر لە ناو ئیێ هەواڵە بمەنید بەڵام وەخت ئیێ سەڵا و پیێ نایارد و گەرد ڕەد بۆن وەخت هەر سا وە دوکانەگە نزیکترەو ئەویا و بایە زۆ بڕیار بگردا.

لە بابەت خاوەن دوکانەگە ک هۆریێ ئاسودە بی، تەنیا دڵە کزەیێ یە بی ک ڕێوارێگ نەۆنیدەیێ. ئیسە ها چەن قەدەمی دوکانەگە، تا ئەڕەسیدە سەوەتە نوشابەگان ئاخریێ ئیێ خورە ک کەتبۆە ناوگیانیێ ناچاریێ کرد ک شۆشەیگ لە دوزیەو هێز بیەید. لە هاڵێگا ک پڕ دڵیێ دڵە کزە بی بەڵام لە ناو رۆچەیێ چشتیێ دیار نەبۆ و جۆر یەیێ ئاێم مەیل

---

[١] - çawîlke: عینک

[٢] - guman : احتمال

[٣] - ajawe : آشوب

سارد ڕیٚ ئەکرد چمانیٚ ک چشتیٚ نەۆە و جۆر چەن سا وەرجە ئیسە زەۆ ئەیاردە دەم ڕیٚ خوەیٚ.

جاریٚ چەن گام دۆرەو نەۆە ک لە دۆایٚ یەی قیرِە قەۆیگ هێز ئەگرێد: ئەهایٚ، ئەو جانوشابە ئەڕا کوورە ئەوەید؟ لە جاگەیٚ خوەیٚ گت کرد، بیٚ یە ک ویلیٚ بووەێدە دۆایٚ خوەیٚ ئەڕا یەیٚ سا ماتیەو ئەوەێد، لە وەر خوەێەو ئەوشێد: کەسێگ ک وە ئەو دەور و گردە نەبۆ، بەس یە لە کوورە هات؟ نەوا کەسیٚ ئەڕام کوڵە گردێە؟

هۆر ک ئەکەێد ئەتێدە بیریٚ دۆا یە ک شۆشەگە هێز دا جیرە بۆچکێگ هێز گرد ک هن دەر بی، وەرجە یە ئیٚ جیرِە هەر جار ک کەسێگ دەر دوکانەگە واز ئەکرد ئەژنەفت. زانست هەر کەس ک هەس لە ناو دوکانەگە دەرهاتێیە. بەڵام ئیٚ دەنگە دەنگ پیا پیرەگە نەبۆ و وەداخەوە لە ئەو بووڵە ک شنەفتبۆ دیار بی ک دەنگ یەیٚ کوڕ جوانێگە. دەس و پایٚ خوەیٚ گوم ئەکەێد و وە لایٚ خوەیەو ئەوشێد ئەگەر خاوەن ئیٚ دەنگە یەکیٚ لە هاوساگان بوود چە؟ نەوا یە کوڕ دوکاندارەگە بوود!

دی هیچ ڕێگەیٚ وە بیریٚ ناهات، چە وە پیٚ بۆشم؟ چۆ بخەڵەتنمەیٚ؟ دی سەڵا نەزانست فەرەتر لە یە خاوەخاو بکەێد. چمانیٚ لە هۆرشەیٚ هیچ چارەێگ بێجگە هەیواین نێیاشت، وە کوت پرێگەو دەس هەڵکەێدە[١] دەو نیاین. چەن گام ک دۆرەو بی ویلیٚ هەڵچەرخانە دۆایٚ خوەێەو. دی ک خاوەن دەنگەگە یەیٚ پیا جوان و هازدارێگە ک

---

[١] - des heĺkirdin : شروع کردن.

نیاسه ڕواڵکیٚ بەڵام تا ئیسه له ئەو دەور و گردە نەبۆەسەیٚ. زەڵـەیٚگ ک تەواو لەشیٚ گردبۆە وەر ئەقورە فەرەس ک دەمپایـەگان پـایٚ ناخواسـته ئەدرایٚد زاوریٚ ئەچیٚد ک یەیٚ سا بووسـیٚد و هیزیٚـان بیٚەیٚـد. هـەر ئـەو جۆرە ک ئەنیا دەوەو کەمیٚگ چەمیا[١] و شۆشەگه خـسته زەۆەو گایٚـەس دی وڵیٚ بکەیٚد و نەنەیٚدە رواڵکیٚ، گووایٚ هیچ قازانجیٚ[٢] نیٚیاشت و ئـەوە له هاڵیٚ ک قسه خراو و دوشمین ئەوت هەیٚ پایٚ کرد.

دی دڵنیا بیه ک دوکاندارەگه زانـستیه لـه شۆشـه نوشـابەگان کـەم ئەویٚد و گەرد ئیٚ پیا ک نیاسه شوونیٚ قسه کردیٚە و ئەڕایٚ کوڵە گردنـه تا بگرنەیٚ. هەر چەن سا یەیٚ گرڕ ویلیٚ هەڵچەرخنیٚـدە دۆا، چمـانیٚ دی ناهمیٚ بیه ک وڵیٚ بکەیٚد بەڵام هەمیش تەقەڵایٚ خوەیٚ ئەکرد.

هـەر جـار ک رۆ هەڵچـەرخانیا دۆا و سـەیریٚ ئـەکرد لـه رۆچـەیٚ ئەۆنست ک فەرە هازدارە و هیچ شەکەتی له ناو رووەمەتیٚ ناۆنست بـەڵام خوەیٚ شرڕ و شەکەت بیه وەتایبـەت ک وە پـایٚ پـەتی ئەنیٚـدە دەوەو و هەر جار ک پـایٚ ئـەچیا مـل رِیٚـخ و کوچکیٚگـەو، ژان گـەنیٚگ لەشـیٚ ئەگردە وەر. دی نا ئەڕایٚ نەمەنیٚە. یە چەن کۆچەس ک نیاسه ڕواڵکیٚ و هیٚمانیش دەس له سەریٚ هیٚز نیٚاردیٚە، یەواش یـەواش هەناسـه برِکـی ئەڕایٚ ئەتیٚد و ئەڕا هەناس کیشاین دەم خوەیٚ واز ئەکەیٚد ک هەناسـیٚ کەم نایٚد. ئەرەق له ناو تیٚولٚ و دەمچەویٚ شـۆڕە ئەکەیٚـد وەرەو خـوار و تەواو کراسەگەیٚ تەڕ کردیٚە. دی چەن متر فەرەتر نەمەنیٚە ک برِەسـیٚدە

---

[١] - çemiyan : خم شدن

[٢] - qazanc : سود.

پارک، یەیٚ جار تر ویلیٚ هەڵچەرخنێدە دۆا، ئەۆنێد ک هێمان ها لە شوونیٚ. دڵەکزە هیچ هۆرشەیٚ ئەڕایٚ نەهیشتێە و ئیسە تەنیا هۆرشەیٚ یەسە ک بهەێوایێد گایەس وە ناو ئیٚ گیچەڵە دەربچێد. ئەڕەسێدە پەرچین پارکەگە و گورج وە بانێیەو باز ئەوەێدە ئەو دیم، تا پایٚ ئەڕەسێدە بان زەۆەو زیڕەیٚ ئەچێدە کەوکەوی ئاسمان.

- ئاااااااای پام، ئاااااای.

یەکیٚ لە چەن گلە پیر پیایەیلێگ ک لە ئەو نزیکە وە بان نیمکەتێگ دانیشتنە ئەتێدە قسە: ئا گوڕ وە پێد هات مەر چەن رۆژ پێش وە پێد نەوتم ئەو شۆشە وە ئەورە نەشکن.

هەر ئەو جۆرە ک شیوەن ئەکەێد و لە ژان ئەپیچێدە خوەێەو سایەیٚ یەکیٚ لە بان سەریٚ ئەۆنێد.....

چاره

ئیمرۆژیش هەم وەک گشت رۆژیٚ وە بیٚ مەیلی و لە رۆ ناچاری چارەیٚ نۆشتبۆە پشت فەرمان ماشینەگەیٚ و وەرەو سەر کار ئەچیا. کارخانە سیمنتیٚ ک لە ناویٚ کار ئەکرد لە دەیشت شار بی و وە ئیٚ بوونەوە بایٚە هەر رۆژ زۆتر لە ئەودۆایٚ خەڵک لە خەو هیٚز بگردا و وە رۆشن تاریکی شەوەکی لە ماڵ بیٚاتا دەیشت تا بچیاتا سەر کار. هیچ وەخت لە کاریٚ ک داشت خوەشیٚ نەهاتبۆ و وەگەرد دڵ چرکینی ئەچیادە سەر کار. رۆژژماری ئەکرد ک زۆتر بازنشین بوود تا هەم لە ناو ئەو جانمە دەربچیٚد و هەم دڵە کزەیٚ دەربۆن[1] لە ناو کارەگەیٚ نیٚیاشتۆ.

---

[1] - derbün اخراج شدن.

دۆایْ بیس سالْ کار کردن هێمان دڵنیا نییە ک بازنـشینیْ ئەکـەن یا نە؟ هەر سا گومان ئەیارد ک لە سەر کار جواویْ بکەن. خوەیْ خـاس ئەزانست ک هیچ چارەیگ نەیرێد بێجگە یە ک لە ناو ئیْ کارە وە سـەر بوەێد[١] چون ئەگەر لە ئیْ دەورە ئیْ کارە نێیاشتا ئـەڕا نـان شـەو ماتـەلْ ئەمنیا.

هێمان لە شار نەچیەسە دەیشت ئەقورە ئاژاژگە ئەیەیـد ک سـەر لـە لیْ ئەشێوێد و وەداخەوە دەس ئەکەیدە قسە خراو کـردن وە هـاوزاوایْ. لە نـاو هۆرمـانیْ دەسـکەفتەیل دۆەشـەوینیْ شـیەو ئەکەیـد. هـاوزاوایْ دەوڵەمەنێگ دیرێد ک دۆەشەو هـاتبۆە ماڵێیـان و جـۆر گـشت جـاریْ قەیلیْ لە لای فیس کردبۆ و چەن گلە لوقووز و تەوزەک خستبۆە لـیْ و پڕ دلیْ کردبـۆە زۆخ. تـا دێـر وەختـیش وسـیاۆە ماڵێیـان و ئیـسە بـیْ دەماخی و خەو لە بالْ چەویْ ئـەڕایْ مـەنبۆ ک وە پـشت فـەرمان نـۆچ ئەگردەیْ. لە لایْ خوەیْ فکر ئەکرد یە بیس سـاڵە ک هـەر رۆژ پـسایْ ئیْ رێیە ئەکۆتێد تا بڕەسێدە سەر کار و جوانییشیْ ک چیە و ئاخریـشیْ وە هیچ کوورە نەڕەسیە. دی گشت چشتیْ جۆر ئـیْ جـادە ک رۆژیْ دو جار لە ناویْ هات و چۆ ئەکرد ئەڕایْ شەکەتکەرەو بییە.

دی ئەڕایْ بیەسە هۆکارە ک وە ئیْ وەخـت ئـەوەلْ رۆژە بچێـدە نـاو هۆرشەیْ گیر و گرفتەکانیْ و ئەوسایش تا ئێوارە پەژارەیْ دلْ نگرانی لـە ناو رۆچەیْ بمەنێد.

---

[١] - we ser birdin ادامه دادن.

له بەخت گەنیٚ ڕێیەگەیشیٚ دریژە و هەر سایٚگ ئەچێدە ناو یەیٚ هۆر، یەیٚ سا دڵنگران بانان[1] منالٚەگانیٚ ئەوێد ک دوٚاخریٚان ئەوێدە چە؟

له ناو هۆرمان منالٚەگانیٚ ک ئەتێدە دەیشت ئەچێدە ناو هۆرشەیٚ ماشینەگەیٚ ک داشتنیٚ ئەڕایٚ فەرە سەخت هەس و خاستر یەسە ک بفرۆشێدەیٚ بەڵام هەرچێگیش هساو ئەکەێد ئەوٚنێد ک ناتانێد ماشین خاسێگ بسەنێد و له ئەو لایٚ کرایەیٚ هات و چۆ ئەڕایٚ فەرە ئەنیشێد. یەیٚ کەڕەت ئەچێدە ناو ئیٚ هۆرشە ک ماشینەگەیٚ هیچ ئێتوارییگ نەیٚرێد ، ئەگەر له ناو ڕیٚ خراو بوود چ بکەیٚد؟ ئەوسا یەیٚ دۆزەمەیٚ گەورایٚگ ئەڕایٚ درۆس ئەویا. هەر جار ک ئەتێدە هۆریٚ وەختەیلیٚ ک ماشینەگەیٚ له ناو زەلان زمسان یا گەرمایٚ داخ تاوسان خراو بییە و چە وە سەریٚ هاتێیە مۆ له قەیٚ لەشیٚ سێخەو ئەویا.

ڕادۆن ماشینەگە ک قڕە قڕیٚ، سەر ئایەم ئەنێدە ژان واز ئەکەێد گایٚەس هەم خەو له مل چەویٚ بڕەمێد و هەمیش له ناو هۆرشەیٚ گیر و گرفتەگانیٚ نەچێد. دەنگ گۆڕانی له ڕادۆنەگە ئەتێد بەڵام قڕە قڕیٚ ئەقرە فەرەس ک خاس هالی ناوێد چە ئەوشێد. هەر ئەو جۆرە ک پسایٚ وەرەو سەر کار ئەچێد چەو ئەوڕێدە لیٚو جادەگە، دارتەل[2]، جاڕ، کشتوکاڵ و کۆ و... بەڵام دی گشتیٚ ئەڕایٚ شەکەتکەرەو بیە.

ئیمرۆژ ئیٚ ویلەیل دوپاتێیە[3] ئەڕایٚ وەک لایە لایەس، چەن جار چەویٚ ئەنرێدە مل یەک و دوٚایٚ چەن سا دوجارە وازیٚ ئەکەێد، دوٚائاخر

---

[1] - dahatû بانان: آینده.
[2] - dartel کوٚڵ بەرق.
[3] - dupatî تکراری.

ک سەیر نووا ئەکەێد، جادەیٚ ڕاسایگ ئەۏنێد ک ها لە وەریٚ. وە بـڕوایٚ ئەتانێد چەو بەسریا ئیٚ ڕێیە تا سەر کار بچێـد. لەشـیٚ یـەواش یـەواش شلەو ئەوێد، ها ناو خەو و خەوەری ک کەم کەم چەوەیلیٚ قۆرس ئەوێـد و ئەنرێدە مل یەکەو. گاجار لە دەڵک ماشینەگە ک ئەخوەێدە مل چـاڵٚ و بەرزی جادەگەیا یا وە دەنگ قرەقڕ ڕادۏنەگە دائەچەڵەکێد بەڵام دۏایٚ چەن سا هەم دوجارە چەویٚ ئەوەسرێد. ئەڕا چەن سا وە نـاو نـۆچ داۏن ئەچێد و ئەچێد تا یە ک دۏایٚ چەن سا وە گەرد یەیٚ ڕمە قەۏلەێگ ک لە نووایٚ ماشینەگە هێز ئەگرێد لە ناو خەو هەڵپەڕێد. ڕمەگە ئـەقورە پـڕ زور بی ک بێجگە یە ک بایـدە خوەیـەو و چـشتیٚ بۏنێـد وە کـوت پـڕ ناخواســتە پــایٚ ئەچێــدە بــان تورمــوزا. وە خــاتر یــە ک کەمەربــەن سەندەلییەگەیٚ نەوەستبۆ لەشـیٚ قـایم ئەکۆترێـدە مـل داشـبوردەگەو. وەگەرد ئیٚ چەکـە دی خـاس خـەو زڕ ئەوێـد و وەختـیٚ ک قەشـەنگ ئەتێـدە خـوەیٚ زۏ ویلـیٚ ئەوەێـدە دۏایٚ خـوەیٚ. هـوولٚ تـەواو لەشـیٚ ئەگرێدە وەر و وە لایٚ خوەیـەو ئەوشـێد یـە دی ڕمـەیٚ چـە بـی؟ چـە خواردە نووایٚ ماشینەگە؟ گیانەوەر[1] بی! نەوا ئاێەم بۏد؟ خاس ک سـەێر دۏا ئەکەێد یەیٚ دەفە وەداخـەو قـاڵٚ ئەکەیـد: ئـەک خـودا! یـە دی وە کوورەو هات؟

یەیٚ پیاێگ لە دۏایٚ ماشینەگە ئەۏنێـد ک کەتێەسـە لێـو جادەگـە. هشک وە سەر جاگەیٚ خوەیٚ ئەمەنێـد و لـە ماشـین نەتێـدە دەیـشت. دەور و وەر ماشـینەگە خـاس سـەێر ئەکەێـد هـەم کەسـیٚ تـر ناۏنێـد.

---

[1] - giyanewe جانور.

یەواشێگەو دەر ماشینەگە واز ئەکەێد و ئەداوەزێـد. چـەن سـا وە دۆرەو سەێرێ ئەکەێد ک گایەس هێز بگرێد یا شایەدیش زاورێ ئەچێد بـەڵام هەر ئەو جۆرە ک وە مل زەۆ دریژەو بیە جۆڵە لە لێ هێـز ناگرێـد. یـەێ ویل وە دەور و وەر خوەێ خڕ ئەیەێد هەوا لە تاریـک ڕۆشـن دەرهاتێیـە بەڵام جارێ هیچ ماشین و ڕێوارێگ تـا ئـەورە ک چـەوێ کـار ئەکەێـد ناۆنێد، تەنیا ماڵەیل ئاوایگ ئەۆنید ک ڕێ فەرێگ لە لـێ دۆرن. لـە لاێ خوەێەو ئەوشێد یەقین هن ئێ ئاوایەسە، دوبارە چەوێ خڕ ئەیەێد هـەم هی ڕێوارێگ لە ئەو دەور و گردە ناۆنێـد. وە هەڵەپەڵـە و زەڵـە ئەچێـدە نزیک و سەیرێ ئەکەێد و ئی داڵ یەک دو جـار دەوری خـڕ ئەخوەێـد، دەسێ ئەوەێد و قەیلێ ئەشەکنێدەێ بەڵام هیچ جواوێـگ ناگرێـد. هێـز ئەگرێد و ئەوسێدە مل سەرێیا، نازانێ چە بکەێد. ئـێ کـەرەت وە کـوت پـڕەو ئەچەمێــد و دەســێ ئەوەێــد ک هێــزێ بێەێــد تــا بوەێــدەێ نەخوەشخانە گووایێ زۆ دەسێ ئەکیشێدە دۆا. وە هۆرێ ئەتێد ک ئەگـەر زینێ نەمەنێ چە؟ ئەگـەر خـستنەمە بەنـد چـە بکـەم؟ کـی زگ ژن و مناڵەگانم تێر ئەکەێد، م ک ئەگەر یەێ رۆژ مورەخەسی بگرم و وە سـەر کار نەچم مۆچەێ ئەو رۆژە نایێنە پێم، دی چە بڕەسێد یـە ک تەسـادف کـردۆم. یـەقین هـات و چـۆ لـە نـاو دادگـە[١] و زاڵگـە ئـەڕام ئەکەنـەێ بیانکێگ[٢] و لە سەر کارەگە جواوم ئەکـەن یـا ئەسـلەن بخەنەمـە بەنـد. ئەوسا بایە دەس گێایی لە وەر کەسەیلێ جۆر هاوزاوام دریژ بکەم!

---

١ - dadge: دادگاه.

٢ - biyanik وێانک: بهانه.

یەیٚ کەڕەت تـر سـەیر دەور و گـرد خـوەیٚ کـرد، هـەوا دی خـاس ڕۆشنەو بییە و جوٚر دوٚایین جار کەسیٚ لە ئـەو دەور و گـردە ناوٚنیـد. دو دلٚ مەنیـیە و نـازانیٚ چ بکەیـد! بوەیـدەیٚ یـا نەوەیـدەیٚ؟ ئەگـەر زینـیٚ نەمەنید؟ ئەگەر.....

یەیٚ کەڕەت تر ک سەیریٚ ئەکەید هیچ جوٚلـەیٚ ناوٚنیـد ک لـە لـیٚ هیز بگرید.

نەوا خەریکە ئەمرید؟ یا ئەسڵەن تـا ئیـسە نەمردیـە؟ ئـەر مـردوٚ ک بردنیٚ بیٚ وەلیفەتە. وە هەوڵـەو یـەیٚ جـارتر خـاس سـەیر دەور و گـرد خوەیٚ ئەکەید بەڵام ئیٚ کەرەتە وەگەرد دڵە کـزە و وە هـوول فـەرەتریٚ سەیر ئەکەیـد. هـیچ ڕیـوار و ماشـینیگ لـە ئـەو دەور و گـردە ناوٚنیـد. ئەیلیدەیٚ جی و جوٚر شیتەیل وە هەڵەپەڵە وەرەو لایٚ ماشینەگە ئەنیدە دەوا و گوٚرج سوار ئەوید. ماشین روٚشن ئەکەید و تا ئەورەگ ک هاز هـا لە گیانیٚ گاز ماشینەگەیٚ زوور ئەیەید و وە گیـڤـەو لە ئـەورە هـەر سـا دوٚرەو ئەوید. ئاخریٚ ئەیلیدەیٚ جی و لە ئەورە ئەچید. هـەر سـا لـە لـیٚ دوٚرەو ئەوید بەڵام هەرچیٚ تەقەلا ئەکەید ناتانید بیریٚ لە دەسـکەفتەگە دەربارید، ئیسە هەرچیٚ بـەخت و ژیـان گـەنیٚ وە یـەیٚ لا، ویژدانـیٚ وە یەیٚ لا. هەر چـیٚ زوور ئەیەیـد ک نەچیـدە نـاو هـوٚریٚ، ناتانیـد. دەس ئەوەید و دەنگ رادوٚنەگە ک لە ناو قرەقریٚ هـالییٚ ناویـد چـە ئەوشـید بەرزەو ئەکەید گایەس لە ناو هوٚرشەیٚ لیکدان[1] ک جوٚر خورە کەتیەسە ناو گیانیٚ دەر بایـد. هـوٚر خـوەیٚ قەشـەنگ ئەوەیـدە لایٚ دەنـگ وتـەر

[1] - lêkdan تصادف.

ڕادۆن. ئێسه ک خاس گۆش ئەتەکنێده دەنگ وتـەر رادۆن، ئەۆنێـد ک ئەگەر خاس گۆش بکەێد له نـاو ئـەو قرەقرێـشه هـالیێ ئەوێـد ک چـه ئەوشێد.

دی قەشەنگ خەوزڕ بیه و دوشـمین وه هـاوزاوایيش نایەێـد، تـەنیا رادۆن گۆش ئەکەێد:

- ئاخوەیش وه ئیوەیل ئـەزیز، هاووڵاتیـەیل دڵـسۆز ک لـه نـاو تەنگی و سەختی، هاوپشت و هاودەنگ یـەکترین، خـەڵک پـڕ همـێ و زینیێ، ئیمه شانازی ئەکەیم ک له ناو ئی جۆر وڵـاتیێ ک ئـیێ خەڵکـەیل گەورا دێریێ زنەیێ ئەکەیم. خەڵکیێ ک یەکم ها هـۆر هاولـەون[1] و دۆایێ ئەوه ها هۆر خـوەیێ و بنەماڵـەیێ، چ خـەڵاتیێ[2] لـه یـه بـانتر ک لـه نـاو خەڵکی دڵسۆز ک وێنەیێ له ناو دونیا نیه زینەیێ ئەکەیم....

---

[1] - hawlewn هم نوع.

[2] - xeĺat هدیه، نعمت.

شەڕ و بازی

دەم ئێوارە بی ک دو کەس هاولف وە فیس فەرەێگ لە نـوواێ یـەێ دەسە ئاێەم هاوبـاز خوەیـان وەگـەرد گامـەیل تونێگـەو ئـەچیان وەرەو جاێگ ک گـشت جارێـگ کـۆوەو ئەیانـە ئـەورە ئـەڕا بـازی کـردن. وە جاگەیان ک رەسین منالـەیل لـە دەور یەکـەو کـۆوەو بـین و گـورج وە گەرد خوەیان یەێ گردەڵی دروس کـردن و دو هاومـاڵ ک لـە نـاوڕاس وسیاقن دەورە کردن.

قیڕ و قاڵ و هەز فەرەێگ داشتن، دو هاوماڵ ک لە ئەو هەمکە قڕمـە قاڵە بادەقول بینە، لە هاڵێ ک کەڵەشێرێگ لە باوشێیان بی و وە کوبرەو لە ناوڕاس گردەلەگە رۆەوەڕۆ یەکتری وسیانە. هەر دووانێیـان یـەکێ دو گلە خا مامر ک لە ناو گیفانیان بی، بێجگە یە ک چـشتێگ بۆشـن دەر

هاوردن و نیانەیٚ یەیٚ سۆچێگ، ئەگەر چە ک گـەپێگ لـە ناوێـان رەد نەۆ بەڵام شێواز[١] بازی ئەزانستن.

خاگان ک نۆیاینە سۆچێگ وە راسگانی مانی ئیٚ کارێیانە یـە بـی ک وەگەرد یەکتری مەرج بەسانە ک هەر کامێیان بازی بردنـەو ئـەو چـوار گلە خا هێن ئەوەسە. ئیٚ کەرەت هەر کامێان لە یەیٚ سۆچ ک لە یـەک دۆر هەن ئەنیشن و کەڵەشێرەگانێیان ئەننـە زەۆ. ئـەڕا چـەن سـا دەس هەڵکەن وە کار گورج و گووالٚ کردن کەڵەشێرەگانێیان. دۆایٚ ئـیٚ کـارە کەڵەشێرەگانێیان ئەگرنە باوش و چەن گام هێز ئەیەن و ئەتێنە نـاوڕاس گردەڵیٚ و ئەوسنە ڕۆوەڕۆ یەکتری.

تماشاوانەیل[٢] لە سەر کەیفـەو لـە هـاڵیٚ ک چـەپ ئـەکوتن و جۆلـە جۆلێیانە تا سیٚ ئەژمارن. دو هاومـالٚ ک وشـە ژمـارەیٚ سـیٚ ئەژنـەفن دەس هەڵکەنە بازی و وەگەرد یەک کەڵەشـێرەگانێیان ک لـە باوشـێان بی وە کوت پڕەو ئەخەنە مل زەۆا، وەگـەرد ئـیٚ کارێیانـە بـازی دسـپیٚ ئەکەد و کەڵەشێرەگان ئەێنە قژ یەکتریا.

چنگ کەڵەشێرەگان هێمان وە مـل زەۆ نەڕەسـیە ک ملێیـان ئـەڕا یەکتری قوتەو ئەکەن و پەلەیلێیان ئەوشنن و هەڵامات ئەوەنە یـەکتری و دەنۆک ئەڕا یەکتری ئەخەن بیٚ یە ک بزانن ئەڕا چە پسایٚ ئەچنە قـژ یـەکا. دروسـە ک دۆایٚ بـازی هـەر کامێیـان ک بووەنـەو خاوەنەگـەیٚ گومەلیٚ گەنم ئەڕشنێدە وەریٚ بەڵام دۆر لە هـۆرە ک هالیـان بووێـد ک

---

[١] - şêwaz قائدە.

[٢] - timaşawan بینەر: تماشاگران.

وە خاتر پیرۆز بۆن لە ناو شەڕ گەنم ئەڕەسێدە پێیان. لە هـەر هـەڵاماتیێ ک یەکیێ لە کەڵەشێرەگان بتانستا چەکیێ بێیاتادە ئەو یەکی قیڕ و قاڵ ئەو کۆمە مناڵەیلە ئەچیادە کەوکەوی ئاسمان.

قەیلیێ ک لە بازی مناڵەیل چی؛ کەلە و مـل کەڵەشـێرەگان خـەڵپان خۆن بی گوواێ بایـە یـەکێگێیان گردەڵـی شـەڕ بیلێـدە جـا تـا شـەڕ کەڵەشێرەگان و بازی مناڵانەێ مناڵەیل تەواو بوو. هەر وەختێـگ یـەکیێ لە کەڵەشێرێگان دەنۆکێگ بێاتـا لـە نـاو نـسخیێ، خاوەنەگـەێ هەسـت کوبرە و هەز فەرەێگ ئەکرد دەسۆر شایەیل پیرۆز لە ناو شەڕەیل گـەورا. کەیفێیان جۆریێ بی ک چمانیێ هەر کامێیان ک بوەنەو یەێ لاێ دونیـا ئەێنە پیێ، منتا ئەو هەمکە پەل کوتاین کەڵەشیرەگان و هەسـت کـوبر و پەشێوی دو هاوماڵ تـەنیا وە خـاتر گومـەلیێ گـەنم و دو گلـە خـا بـی. هەڵبەت بێجگە لە ئیێ وتەیلە، مناڵەگان وەگەرد ئیێ کارە سـەرێان گـەرم ئەکردن. شاێد هەر[١] ئەو دو گلە خا بونەێگ بود ئەڕا یـە ک ئـەو دو گلـە کەڵەشـێرە بەێنـە قـژ یـەکا و یـەکتری خۆنـاڵین بکـەن تـا ئەوانـەیش وەختێیان ئەو سەر بوەن و چەن سا بخەنن و هەز بوەن.

ئەو کۆمە ئایەمە چە هەز چەپەڵێگ ئەوردن، بەڵام چمانیێ تەنیا هـەز بردن نییە، هەر کام لە هاوماڵەگان ئەتوەن لە نـاو ئـیێ بازیـە بوەنـەو تـا ناوێیان لە سەر زوان هاوبازیەگانیێ بـوود و خوەێـان وە لاێـان گـەوراوەو

---

[١] - her اصلا.

بکەن تاێە ئەگەر ئەڕا یەیٚ نیمەڕودۆان بیە. خودا ئەزانێد ئەگەر قەرار بیاتا ناو یەکێگێان لە ناو دیرۆک[١] بنۆسرێد چ وە سەر یەک ئەهاوردن؟

دی کەڵەشێرەگانیش یەکتری قەشەنگ خۆناڵین کردنە بەڵام هیچ کامێیان دەس هەلٚ ناگرن. ئاێەم دی وە کەڵەشێرەگانیش دودلٚ[٢] ئەوێد، چمانیٚ ئەوانەیش ئەتوەن وە بردن لە ناو ئیٚ شەڕە ناو خوەێان لە لایٚ ئەو کۆمە مناڵەیلە گەوراوەو بکەن.

---

١ - dîrok مێژوو : تاریخ.

٢ - dudiĺ شک.

هاوماڵ

ئەگەر چە ئیمرۆژ وریا وەگەرد باوکیٚ بیەسە دەمەقسەیٚ بـەڵام تـەنیا ئیٚ مەرە باێس نەۆە ک کز بکەیٚد و لە سۆچ وتاخەگـە بنیـشیٚد و سـایٚ سەریٚ بخەیٚد ئەوخوار و وە ڕۆ ناچاری گەرد کتاوێگ، سەر خوەیٚ گەرم بکەیٚد؛ هۆریٚ فەرەتر یەسە ک گایەس ئمـشەو نـاویٚ نـەوەن و نەچێـدە سەر دەنگوباس و کاریٚ نەڕەسێد وە داونان و زوران گردن.

ئمشەو جوٚر زۆرم جاران ک مێوان ئەهاتە ماڵیٚیان هەم مێوان ئمـشەو بایس بیە ک پڕ دڵیٚ بوودە کزە و پەژارە. وریا هەر چەن سا یەیٚ جار لـە ژێـر چــەوەو ســەیر دەور و وەر خــوەیٚ ئەکەیــد و ســەرلەنوو ســەریٚ هەڵچەرخنێدە مل کتاویٚ ک ها بان پایا.

وە خاسی ئەزانست شـەویلیٚ ک مێـوانیٚ ئەتێـدە ماڵێـان و کوڕێـگ هاوباز خوەیٚ وەگەردیان بوود، دۆزەمەیٚ گەورایگ ئەڕایٚ دروس ئەوێـد،

ئیمشەویش چمانیٚ وادەس ک یەکێگ لە ئەو شەوەیل پڕ دۆزەمە بـوود وەتایبەت ک ئیمرۆژ باوکیٚ لە دەسیٚ قیندار بیە.

خـاس ئەزانیـد و فـەرە وەخـت وە چـەو خـوەیٚ دیـە ک ئـیٚ جـۆر وەختەیلیٚ ک مێوان ئەتێدە ماڵێیان، یەکیٚ لە باسەیلیٚ ک گەوراگان لـە بابـەتیٚ قـسە ئەکـەن و وە ڕاسـی وە پـیٚ شـانازی ئەکـەن، ڕازانـن کوڕەگانێیانە بەڵام وە داخەوە خـەڵک ئـیٚ ناوچـە تـەنیا چـشتیٚ ک لـە کوڕێان چاوەڕوانی[1] دێرن و وە بوونەیٚ ئەوە، وە کوڕەێان شانازی ئەکـەن زووره و ئـەڕا ڕازانـن کوڕیـان تـەنیا سـەنگ زوور وە کـار ئـەوەن. زۆرم جارەیل کار لـە ئێـرە تـەواو ناوێـد و فـەرەجار ئـەو کەسـیٚ ک تیـاتیٚ[2] ئەکەێد کوڕیٚ زووردارە، ئەڕا نیشان داین ئـیٚ تیاتێیـە بـازی زوورانێـگ ئەخێدە ڕیٚ، هەڵبەت ئەگەر کوڕێگ هاوباز ئـەو کـوڕە ک ڕازانریـاس وە ناو ئەو کۆمە بوود. تازە ئەوساس ک سەرگەرمی پیا گەوراگانیش دروس ئەوێد. ئیمشەویش وە ویل وریا یەکیٚ لە ئـەو شـەوەیل نەهاتـە ک هـەر سا باێە چەوەڕیٚ گیر و گرفتێگ بوود.

وریا وەگەرد یەیٚ جەسەیٚ لـەڕ و نـەزار و دەمچـەو سـوقانین، یـەیٚ ئایەم بیٚ هەست و کەم زوور بی ک لە نـاو زۆرم بازیـەیلیٚ ک وە زوور و وڕک گەوراگان ناچار بیە وەگەرد هاوبـازەیلیٚ بگرێـد، دانیـاس. لـە لایٚ خوەێەو ک فکر ئەکەێد وە بیریٚ ناتیٚ ک یەیٚ کـەڕەت لـە ئـەو هەمکـە زوورانە ک وەگەرد هاولفەیلیٚ گردێیە کەسیٚ خاکی کردۊ.

---

[1] - çaweŕwanî انتظار.

[2] - tiyat تیارت: ادعا.

وریا ئیمشەویش دڵنیاس ک ئەگەر زووران بگرێد دۆائاخر بازیەگە چە ئەوێد. بەرجد[1] دووارە سەر باوکیٚ لە بابەت شێواز زووران گردنیٚ ئەخەێدە خوار. لە ناو دلٚ خوەیٚ خودا خودا ئەکرد ک دۆزەمەێگ پێش باێد و مێوانیەگە بتۆچێد و زۆ تەواو بوود. جار جارێگ وە ڕواڵەت هاومالٚ خوەیٚ سەێر ئەکرد و لە ناو چەوێیەو ئەخوەنیا ک ها سەر کەیف. لە جەسەیٚ دیار بی ک زوور و هازیٚ لە وریا فرەترە و ئەگەر زووران بگرن چۆ چەن کەڕت وەرجە ئیسە ک لە لیٚ بردێیەسەو هەمیش ئەوێدەو.

دۆایٚ چەن سا وریا، لە ناکاوا وە هۆرمان زوورانەو ئەتێدە دەیشت و دەمە قسەیٚ ئیمرۆژ وەگەرد باوکیٚ ئەتێدە وەر ویلیٚ.

ـ بابا م ئەتوەم بچمە شار و تورٍ دەرسەگەم بگرم و دەرس بخوەنم، مامۆستا وتێیە تو دەرسد خاسە، هەێفە دەرسەگەد وێلٚ بکەیٚ. بەوە شار خوەم؛ یەیٚ وتاخێگ ئەێمە پێد ک بیٚ جا نەمەنید و تونیش تەنیا دەرسد بخوەن.

باوکیٚ ک لە لایٚ تەکەو دابوە پشتیٚ و هەلاٚژیابۆد، ویلیٚ هەڵچەرخنێدە لایٚ وریا و وە ڕواڵەت هەڵەپەڵەێگەو کتاوێگ ک لە وەر دەس وریا بی وە کوت پڕەو هێز ئەێەێد ک بکۆتێدەیٚ مل وڵکێیا! بەڵام وریا زۆ دەسیٚ ئەگرێدە نوایٚ ک نەخوەێدە وڵکیٚ، ئی دالٚ باوکیٚ ئەخوڕێدە ملێیەو: ئا سەرەخوەر دەرس چ؟ کامین منالٚ ئیٚ ناوچە فرەتر لە پەنج کڵاس دەرس خوەنیە ک تو دوومی بووید، ئا تو بچیدە شار، کی یارمەتیدەر م بوێد. دەرس ئەڕاد ئەوێدە یەیٚ گونی گەنم؟ ئەراد ئەوێدە

---

[1] - bercid حتما.

رۆن؟ یا یەیٚ پیاڵە دوو؟ ئەر جارترێگتر ناو دەرس و شار لە لام باریـد ئەومە بایسد، ها!

وریا ک ئیٚ دەمە قسەیە وەگەرد باوکیٚ هـاوردە وەر ویلـیٚ؛ پـەژارەیٚ قورسیٚ نیشتە مل دڵیٚ و هەناسەیٚ سەردیٚ کیشا.

وریا ک زۆخ پڕ دڵیٚ بیە، ئەڕا یە ک لە هۆر دەمەقسە وەگەرد بـاوکیٚ بایٚدە دەیشت، هۆریٚ ئەویٚدە لایٚ میٚوانی. کوڵەرەو ئەویٚد ک بۆنیٚد بـاس و دەنگ میٚوانی لە چە بابەتیٚگە؟ وە مل قسەیٚ باوکیٚ وەگەرد میٚوانەگان هۆردەو ئەویٚـد، قـسەکەر هیٚمـان باوکیٚیـە، چـەن سـا گـۆش ئەیەیٚـدە قەسەیٚان.

باوکیٚ وە هەز و کەیٚف فـەرەیٚگ، لـە هـاتن واران و تـۆم خـستن و لەوەر پشت ئاوایی قسە ئەکەیٚد. وریا هەست ئەکەیٚـد ک بـاوکیٚ تـەقالا ئەکەیٚد ک نەیلیٚد باس مناڵەگانیٚیان بایٚدە ناو وتەیلیٚان، چمـانیٚ بـاوکیٚ دی دڵنیا بیە ک کوڕەگەی جۆر گشت جاریٚ هەمیش سەریٚ وە نـووایٚ میٚوانەگان ئەخەیٚدە خوار، ئەڕا یەیٚ سا دڵیٚ ئەڕا بـاوکیٚ ئەسـۆزیٚد. وریـا سەریٚ وەرەو بان هیٚز ئەیەیٚد و سەیر کاتژمارەگە[1] ئەکەیٚد ک کوتریاسـە قەیٚ دیوار، جاریٚ وەخت فەرەیٚگ لە شەوە نیشی مەنیٚیە.

وریا ک وەگەرد دڵە کزەیٚ فەرەیٚگ لە ناو هۆرشەیٚ ئەیـە بـی ک چ پیٚشهاتەیلیٚ گونجاوە ئمشەو ئەڕایٚ پیٚش بایٚد ک یەیٚ دەفە سەرەنجەر[2] بی باوک هاولفیٚ ویلیٚ هاوردیٚـە وەرەو لایٚ و وە دۆایٚ وت: وریـا گیـان،

---

[1] - katjimar کاتشمار، دەمژمار: ساعت.

[2] - serencer متوجە.

ساقی هەر چیَ کەس؟ ئەڕا بیَ دەنگ نیشتیەسە سوچ وتاخ! هەڵس! هەڵس بۆنم یەیَ زوورانیَ وەگەرد ڕەفیقد بگر بۆنم زوور کامیندان فەرەس؟

وریا ئەڕا قەیلیَ سەر لە لیَ شێویا و ماق مەن، چاوەڕوانی نێیاشت ک بیَ پێشەکی و وە کوت پڕ ئەڕا زووران گردن ناویَ بچڕن، هەتا باوک وریایش ئەڕا یەیَ سا ماق مەن. نەزانست چ جواو بدەێد. خوەیَ دا ئەو ڕێیەگە ک چمانیَ چشتیَ نەژنەفتێیە.

باوک هاولفیَ دۆایَ چەن سا سەرلەنوو وە دەنگ بەرزترەو وە پیَ وت: وریا چ ئەخوەنی؟ ئەو کتاوە چەس ک جۆر تاتی گردیەسە باوشد؟ هێز گر! زۆ کە هێز گر ئەزیزەگەم. ئیَ جارە ئەوقرە وە دەنگ بەرز وتەیَ ک باوک وریایش ک چمانیَ یەکجار خوەیَ دابۆە نەزانستە، کەفتە ناو ڕۆدەرباسی و ئەڕا پارێزان فیس خوەیَ ڕێکارێگ نێیاشت ک خوڵک وریا بکەێد ک هێز بگرێد.

- وڕیا ئەتوەی هێز گر و وەگەرد ڕەفیقدا زووران بگر.

وریا ئەزانست خوڵک باوکیَ لە ناو مێوانیَ وە ڕاسگانی فەرمانە ک ئەگەر گوش نەکەید دۆا مێوانی دۆزەمەیَ گەوراتریَ ئەڕایَ دروس ئەوێد.

وریا دی سەر سەرافت ئەڕایَ نەمەنۆ، وەتایبەت دۆایَ دەمە قسەیَ ئیمرۆژ وەگەرد باوکیَ ک دی سەرسام گردبۆ و تاوشت[1] ئەڕایَ نەۆشتبۆ. وە ڕۆ ناچاری و وە ڕواڵەت قیندارێگ بیَ یە ک یەیَ وشە قسە بکەێد لە

---

[1] - tawişt طاقت.

سەر جاگەیٚ هێز ئەگرێدە سەر پا، تا وریا هێز گرد هاوماڵەگەیشیٚ گورج هێز گرد و وەرەو ناوڕاس وتاخەگە کەفتە ڕیٚ بەڵام وریا بێجگە یە ک وە هاولفیٚ مەهەل بنێد ویلیٚ بردە مل باوک هاولفیٚ. دیار بی ک ئەڕا چشتیٚ بێجگە زووران هێز گردێیە، جۆر رۆژ ئەڕایٚ دیار بی ک گشتێیان ئەزانن زوور هاومالیٚ فرەترە! وریا چمانیٚ ئەتوەێد چشتیٚ بۆشێد. ئەوەڵ قەیلیٚ متەمت کرد و ئێجار چەویٚ ک لە ناو چەو باوک هاولفیٚ بی، خستە وەر پایٚ و وە دەنگ بەرز و وە ڕواڵەت خورپیان و قیندارێگ وت: ولم بکەن کورە دی! مامۆستا ئیمڕۆ وە سەر کلاس وتە پێمان ئەر ئارجست ئایەم وە زوور بوود خوو خەر زووریٚ لە ئایەم فەرەترە. من ئەسلەن زوور نەێرم، م ناتوەم زووران بگرم.

باوکیٚ ک ئەڕا یەکمین جار ئەۆنست وریا لە لایٚ مێوانەگان هێز گردێە و وە بان وتەیٚ قسە کردێە، لە دەسیٚ فەرە قیندار و بەرەمووتی[١] ئەوێد و ئی داڵ ویلیٚ هەڵچەرخنێدە لایٚ مێوانەگەیٚ و وە ڕواڵەتیٚ ک چمانیٚ پسایٚ خوەیٚ ڕیشخەن ئەکەێد؛ وە بزەێگەو ئەوشێد: یەیش لە مناڵداری و مناڵ گەورا کردن. چما م چوونەرم، نە گەورا و بۆچکی سەریٚ ئەویٚ نە مخت[٢] دیریٚ. م نازانم وە خوەندنگە[٣] چ نیشانێیان ئەێەن بێجگە بیٚ مختی. ئێجار سەیر کوڕەگەیٚ ئەکەێد و لە هالیٚ ک فەرە دلیٚ پڕە، وە دەنگ ئارام و نزمێگ بەلام وەگەرد قین فەرەێگ ئەوشید: بەوە نووا بۆنم چشت گەن! یەیٚ چشتێگ وە پێد بوشم، تو ک

---

[١] - beremûtî: عصبانی.

٢ - mixt تربیت.

[٣] - xwendinge مدرسه.

ئەقورە زواند دریژە بایە زووڕان بگرید، ئەر بردیدەو ک هیچ، بەڵام! بـەڵام ئەر بدانید بایە ئمشەو بچیدە کەینی و پڕ دەبەگە ئاو باریدەو وە ئنا هەق نەێری شەو بایدە ماڵ و بایە لە دەیشت بخەفی.

باوک وریا دۆای ئێ قسەیە هەست کرد ک کەمێگ کەسایەتیی[١] لـە لای مێوانەگەی ک لە دەس کوڕەگـەی لـە ژێـر پرسـیار چـۆ، وە دەس هاوردێە. باوک هاولفیشی وەگەرد لەقانن سەری لە قـسەی بـاوک وریـا پشتیوانی کرد.

وریا هەڕەشەی باوکی ک ژنەفت هـوول کەفتـە نـاو گیـانی، ئـەوەل نەچیـە نـووا زووران بگرێـد گـووای دۆای یـە ک بـاوکی قـەیلی دووارە هەڕەشە دا لی لە رۆ ناچاری چیە ناو گردەڵـی داونـان[٢]. وریـا هـەر ئـەو جۆرە ک وەرەو ناوڕاس وتاخ ئەچیا لە ژێر لچەو وڕینـە ئـەکرد، لـە ئـەو جەمە کەسی نازانست ک وەگەرد باوکێیـە یـا گـەرد خوەێـە یـا گـەها[٣] وەگەرد مێوانەگەیانە. هاوماڵەگەی ک تەنیا تماشاوان ئـی دەسـکەفتەیلە بی، وتە مامۆستا ک ئمشەو هەم لە دەم وریا ژنەفت وە خوەی گردەی و بڕیار گرد لە ناو داونانەگە تۆڵە[٤] بکەێد وەتایبەت یـە ک مامۆسـتایان لـە ناو مەدرسە فەرەجار زیرەکی وریا ئەیاردە ناو ڕۆچەی.

وریا وسیابۆە ڕۆ وە ڕۆ هاولفی بەڵام لە ناو دونیا خوەی بی ک هاولفی وە کوت پڕ هەڵامات ئەڕای برد و وە یەکم فەن ناوقـەی گـرد و کوتـاری

---

١ - kesayet شخصیت

٢ - dawnan مسابقە

٣ - geha شایێد، هاتی، گاهس: شاید.

٤ - toĺe تلافی.

زەۆەو. وریـا وە لایٚ دەسـۆر مـەلۆچکێگ بـی لـە نـاو چنگـەیل دالٚ ک هەڵقەپانێەسەیٚ. وریا ک لە هەڕەشەگان باوکیٚ سڵم گردۆیـەیٚ هـەر وە یەکم چەکەو بیٚ یە ک بتانێد جۆلە بکەیـد خـاکی ئەوێـد و زوورانەگـە ئەدانێد. باوک هاولفیٚ ک لە بردن کوڕەگـەیٚ هـەر لـە سـەرەتایٚ بـازی چمانیٚ دونیا دابۆنە پیٚ، وە دەنگ بـەرزەو ئەخـەنیا و ئـەوت: ئـاخوەیش ماشلا ڕۆڵە! ماشلا! ئێجار هاولفیٚ وەگەرد فیس جۆر یەیٚ ئایـەم گـەورا بیٚ یە ک چشتیٚ بوشێد و سەیر کەسـێگ بکەیـد، ئەچێـد و ئەنیـشێدە لایٚ باوکیٚ.

باوک وریا ک دی هەم لە نوو کوڕەگەیٚ دانیـاس، فـەرە لـە دەسـیٚ بەرەموتی ئەوێد، وەتایبەت ک لە نـووایٚ مێوانەگـەیٚ لـە بـان وتەیـشیٚ قسە کردبۆ.

بـاوکیٚ هەسـت ئـەکرد ک لـە شـێواز زووران گـردن کـوڕیٚ بیەسـە ریشخەن دەس مێوانەگەیٚ، ئێجار وە یەیٚ گڕ لە جیەگەیٚ خـوەیٚ هێـز گرد و چیە مل سەر کوڕەگەیٚ و لە هاڵیٚ ک دەسیٚ گرد تا هێزیٚ بێەێد و وەرەو دەم دەر بوەێدەیٚ وە ڕواڵەت خوڕیان وە پیٚ وت: ئا چشت گـەن مانگەیٚ ئەقووڕنیٚ ک جامێگ شیر داشتبۆ. دۆایٚ ئیٚ قسە دەڵـەک وریـا دا وەرەو دەیشت، وریا ک واوەسە[١] کرد، باوکیٚ وە پەلە مرکی کیـشارەیٚ وەرەو دەر وتاخەگە. ڕەسینە دەم دەر، باوکیٚ وەگەرد کلک ئامـاژە کـردە کۆزەگە و وت: تا ئیٚ کۆزە پڕیٚ نەکردیدەسە ئاو، نایدە ماڵٚ.

---

١ - wawese بەرخوەدان: مقاومت.

زاور تەواو لەش وریا گردبۆە وەر چون بایەد بچیا ئـەو پـەڕ ئـاوای تـا بڕەسیاتادە کانی، ئەڕا ڕەسین وە کـانی بایـەد لـە نـاو قەورسـانیٚ ک وە دەور و گردیٚ وەتایبەت لە ناو تاریکی فەرە زاوریٚ ئەچیا بایەد ڕەد بیاتا، قەورسـانیٚ ک مەتەڵـەیل پـڕ زەلـەیٚ لـە لـیٚ لـە دەم بـاوک و داڵکـیٚ شنەفتبۆ. یا ئەگەر بەخت بداشتوو لـە نـاو ڕیٚ سـەگێگ نەۆنێـدەیٚ ک شەوان وەک سەگەیل هار وە پێیان ئەتێد و فـەرە دڕنـە ئـەون. وە سـەر بێدەسەڵاتی قەیلیٚ لاڵکیا باوکیٚ ک گەها لە وتەیٚ هەڵچەرخێدەو بـەڵام بیٚ وەلیفەت بی، وەتایبەت ک وە لایٚ مێوانەگان ئیٚ مەرجـە وەگـەردیٚ کردبۆ نەهاتوو[١] بی ک لـە مـل قـسەیٚ هەڵچەرخیـدەو. ئـەڕا یـەیٚ سـا ئــەزرەت ئەخوەێــد ئــەڕا داڵکــیٚ ک نەوسیاســە مــاڵٚ و وەگــەرد ژن مێوانەگەیان چینەسە سەرکیشی لە ماڵٚ پیرە ژنیٚ و هێمـان ناتێیەسـەو ک پشتیوانیٚ بیاتا.

بـاوکیٚ ک گـەن جـۆریٚ وەگـەردیٚ جـەهر کردبـۆ وە ئـەنووەو[٢] وت: دەنگد، هسد، چشت گەن نقد نایەدە بان. وڕاوەگان وریا جۆر ئاویٚ بی ک لە ناو دڵٚ کوچکین بـاوکیٚ کارگـەر[٣] نـەبۆ. بـاوکیٚ وە هەڵەپەڵـە چـی و پرتووکەگەیٚ[٤] هاورد و وت: ئانە کتاوەگەدیش بووە تا ئەورە ئەچێـد ئـەڕا خوەد بخوەن گایەس یارمەتید دا.

---

١ - nehatû محال.

٢ - enû حرص و ناراحتی.

٣ - karger تاثیرگذار.

٤ - pirtûk کتاب.

باوکیٚ یەیٚ جارتر دووارە وە بەرەموتیەو وت: تا کۆزەگە پڕ نەکردیە نایدەو، دۆا ئیٚ قسە پووقەیٚ دەرەگە ک کوتریا مل یەکا هیٚز گردە ئاسمان.

له ناو ڕزار

چوارشەمە کاتژمار ۴,۳۰ ئێوارە

هەور ڕەشیٚ ئاسمان گردێەسە وەر و بەفریٚ ک چەن رۆژە ئەواریا؛ رۆ زەۆ سفێد کردێە و هێمانیش هەر پسایٚ ئەوارێد بـەڵام لـە هـەوایٚ دەم شەوەکی وەیشتیٚ کەمترەو بیە. گونگگر یەکیٚ لە نانەواگان شار، وە سەر کاریٚ ویلیٚ هەڵچەرخنێـدە دەم دەر نانواییەگـە و سـەیر ڕز ئەکەێـد ک خەڵک ئەڕا نان گردن دروس کردنـە، هەشـیمەت فـەرەێگ ئەۆنێـد ک هانە سەر ڕزار.

خەڵک جل و بەرگ زمسانی کردنەسـە وەرێیـان بـەڵام چمـانیٚ زوور سەرما فەرەترە چون بایس بیـە ک خـەڵک لـە هـولٚ سـەرما لـە یـەیٚ گوڵەجی بۆچک لە دەم نانەواگە کۆوەو بوونە لایٚ یەکتریا، گایەس سـۆز سەرما کەمترەو بوو.

ئیمـرۆژ ڕزار نانـەوای لـە گـشت ڕۆژەیٚ ژلـوخترە، گـونگگر لـە لایٚ خوەیەو ک فکر ئەکەیٚد ئەۆنیٚد لە دریژای دە سـالٚیٚ ک لـە نـاو نانـەوای کار ئەکەیٚد وە بیریٚ نەتیٚد هیچ جاریٚگ وەک ئیٚ چەن ڕۆژە ژلـوخ بـۆد. ئەچیٚدە ناو هۆرشـەیٚ هەوالٚـەگان هەواناسـیی دۆەشـەو ک لـە تلـۆزۆن سەیٚر ئەکرد، دۆەشەو لە تلۆزۆن ئاگادار بی ک سەردی بیٚ پیٚشینە[١] ئـیٚ چەن ڕۆژە بایس بیە ک وژار[٢] گاز کەم بویٚد و چەن گولٚـە لـە شـار گـاز ئەڕایٚان نەڕەسیٚد.

ئیٚ دۆزەمە بایس بیە لە نـاوڕووەیلیٚ[٣] ک گـاز نییـە لـە ڕۆ ناچـاری نانەواگان بووەسن چون نانەواگان شار وەگەرد گاز کـار ئەکـەن. خـەلٚک ئەو گەڕەکەیلە[٤] ک گاز نەیٚرن ناچار بینە ک ئەڕا وە دەس هـاوردن نـان بچنە گەڕەکەیلیٚ تر ک هیٚمان گاز هەس و نانەواگان ئەتانن کار بکەن، وە ئیٚ مەرە، ئیٚ چەن ڕۆژە نانەواگانیٚ ک هیٚمان گاز دیٚرن و کار ئەکـەن فەرە ژلوخ بینە و دۆزەمەیٚ نەمەنن نان ئـەڕا خوازیارەیـل و لـە شـوونیٚ دەمە قسە وەگەرد خوازیار[٥] ئەڕا خاوەن نانەوا ئەمەنیٚد.

دۆایٚ چەن سا گونگگر لە ڕۆ هۆکارەیٚ گـشت جـارانیٚ دوواره سـەیٚر ڕزەگە ئەکەیٚد، وەختیٚ ک چەویٚ ئەکەتیٚدە هەشیمەت ڕز، ئەوینیٚـد ک لە ئیٚ ئاخر وەختە نە تەنیا لە خەلٚک کەمەو نەۆە بەلٚکو فەرەتریشەو بیە.

---

١ - pêşîne سابقە.

٢ - wijar گوشار، تین: فشار

٣ - nawŕû منطقە.

٤ - geŕek محلە.

٥ - xwazyar درخواست کنندە.

ئیسە لە ناو ڕۆچە خەڵک تەنیا چشتیٚ ک ئەۆنێد خواردن نانە ک قەیلی ڕەنگ لاڵکیان ها گەردیٚ. لـە لاخوەیـەو ک هـساو ئەکەیـد ئەۆنێـد ک لانکەم[1] ئەڕا دوکوتیان نان نامینێد، بەڵام ئەگەر گشتییان تیەیٚ کـەمتر لە هەوەجەیان بووەن و یەکتری بپـارێزن و هـاودلٚ بـوون، وە گـشتێیانا ئەڕەسێد.

دۆایٚ نیم سات، شاتر ک لە مڕ و مشت ئاخر کار هـوولٚ گردێەسـەیٚ وە هاڵیٚ ک لە بیست خولەک[2] وەرجە ئیسە جواو کردێە و وتێیە ک نان نامینێد، دوواره رۆ ئەکەید کـەس چـوارم ڕز و وە دەنـگ بـەرز ک ویـل گونگگر و خەڵک ئەوەیدە لایٚ خوەیٚ، ئەوشێد: مە وە دۆایٚ ئیٚ پیا جـواو کردمە دی ئەر شەو بیٚ نان مەنیدان، ها مل خودان. م وە پێدانیش وتـم ک هەوا یـەکتری داشـتۆن و هـەر کامـدان سـیٚ گلـە بـوەین ک ئـەڕا گشتدان بڕەسێد ک خوەدان قەبوول نەکردیدان، هۆشدان بـوود دۆاخـر خوازیار نەۆدان. گـونگگر لـە هـاڵیٚ ک هەسـت شـەکەتی تـەواو لەشـیٚ گردۆە وەر، سەر لـە نـوو ویلـیٚ ئەوێـدە مـل خەۆرەگـە و شـوون کـاریٚ ئەگرێد.

چەن سا دۆایٚ وتەیٚ شاتر، پچەپچ لە ناو خەڵک هێز ئەگرێد.

ـ ئاخە یە چ کووسێگە کەفتیمە.

ـ وەگەرد دو کلک بەفر ک واریە قەیتی هاتێەو و قـڕ کەتێەسـە نـاو خەڵک ئەر یەیٚ ڕۆژ قەیٚ بانێگ بەفر باێد لە ورسێیەری ئەمریم دی...

---

[1] - lanikem دست کم، حداقل.

[2] - xwilek دقیقه.

یەکیٚ ک لە ناوڕاس ڕز بی، وە دەنگ بەرزەو ویل خـەڵک بـردەو لایٚ خوەیٚ. یەیٚ پیایٚ پیر و لەڕێگ ک باڵایٚ بەرز بی و قووخ دابۆ و کافـشن ڕەشـیٚ لـە وەریٚ بـی و کـلاٚو بـەنینێگیش نـۆادەو سـەریٚ وە ڕواڵـەت لاڵکیانەو وە هەشت کەسیٚ ک لە نووایٚ بین وت: برایـەیل ئـەزیز، هـەر کامدان دوکۆتی هەوەجەدان بوەین ک وە چەن کەس فـەرەتر بڕەسـێد، خێر بۆنیدان. دۆایٚ وتەیٚ پیر پیا ئەو کەسەیلیٚ ک لە ئـاخر رز بـین لـە وتەگانیٚ پشتیوانی کردن بەڵام لە ڕز نووایٚ، یەیٚ کوڕ جـوانیٚ ک نزیـک بیست و پەنج ساڵیٚ بۆ و یەیٚ نیشانە قەۆلـەێگ لـە بـان گـوپیٚ بـی، رۆ کردە پشت سەر و وت: چە دوکۆتی بەشدان بـوەین؟ م ئیـسە یـە سـیٚ ساتە ک هامە ئێرە، ئیوەیش زۆتر باتایدان تا نان ئەڕادان بمەنیا، ئیٚ داڵٚ ڕۆ کرد شاتر ک چەویٚ وە خەڵک بی، وت: م لە ناو ڕز دە گلەی وسیامە و دە گلە بەش خوەم ئەتوەم.

گونگگر ک یەیٚ ویلیٚ لە ناو ڕز بی؛ دۆایٚ شنەفتن ئـیٚ قـسە قـەیلیٚ سەریٚ لەقان و سایٚ سەر خستە مل خەۆرەگەێەو.

پەنجشەمە کاتژمار: ۴,۴۰

گونگگر هەر ئەو جۆرە ک کار خوەیٚ ئەکەێـد سـەیر ڕزەگـە ئەکەێـد سەرلەنوو جۆر دۆەکە ژلوخە، لە لایٚ خوەێەو ئەوشێد ئیمـرۆژیش خـودا خوەیٚ وە خێر بنۆسـێدەیٚ، چمـانیٚ هێمـان گـاز شـار زووریٚ وە قـەیٚ هەوەجە خەڵک نییە. خاس ک سەیر ڕز ئەکەێد شێوەیٚ یەیٚ کەس لـە ئاخر ڕزارەگە ئەۆنێد ک لە وەر چەویٚ ئاشناسە. لە لایٚ خوەێەو ئەوشـێد

م یە کەیٚ دیمەسـەیٚ؟ یـەیٚ جـارتر دووارە دۆزتـر سـەیریٚ ئەکەیـد و چەویٚ ک ئەکەتیٚدە نیشانە بان گوپیٚ ئەناسیٚدەیٚ. دۆەکە ئیٚ وەختەیلـە بی ک وەگەرد یـەیٚ پیـر پیایـگ وە خـاتر چەنایـەتی گـردن نـان بیـە دەمەقسەیٚ. بەلاٚم دۆەکە لە نووا بی و ئیمرۆژ ها ئاخر ڕز. گونگگر وە بان ئەزموونیٚ[1] ک دیٚریٚ ئەزانیٚد نان ئەڕایٚ نامەنیٚد. شـاتر ئیمـرۆژیش جـۆر دۆەکە فەرەتر خـەڵک ک وسـیاۆنە سـەر ڕز جـواو ئەکەیـد و وە پیٚیـان ئەوشیٚد ک نان ئەڕادان نامەنیٚد بـەڵام خـەڵک ک کـەمیٚ همـیٚ هـا لـە دلیٚیان، وە قسەیٚ شاتر گۆش نایەن و لە سەر جاگـەیان جـۆم نـاخوەن. دۆا وتـەیٚ شـاترەگە؛ گـونگگر دووارە ویلـیٚ بـردە نـاو خـەڵک بۆنیٚـد چ ئەوشن. گونگگر ئەزانـست ک هـەم لـەنوو دۆئـاخر نـان کـەم ئەتیٚـد و ئەویٚدە دۆزەمەیٚگ ئەڕا شاتر. کـوڕە جوانەگـە ک ئیمـرۆژ کـەتبۆە ئـاخر گشت، وە دەنگ بەرز وت: ئەر ئیٚ خەڵکە یەیٚ کەم پیـاوەتی داشـتۆن و کەمتر نان بوەن، گایەس وە گشتمان برەسیٚد. گونگگر سەیر مانادارێـگ لە لیٚ کرد و رۆیٚ هەڵگەردانەو. گونگگر هیٚمان سـەریٚ دۆز نەوردیٚەسـە مل خەۆرەگە ک یەیٚ کەس لە ئیٚ نوواوە قایم ئەوشیٚد: براگەم م یـە دو ساتە هامە ئیٚرە. م کار نەیٚرم. م لە ناو ڕز دە گلەی وسیامە و بایە دە گلە بوەم. گونگگر وە کوڵەرەو سەیر ناو ڕزەگە کرد ک بزانیٚد کـی ئـیٚ قـسە کردیٚـە. یەکیٚگـە ک هـا پـشت کـەس یـەکم ڕز، کـەمیٚگ سـەریٚ هەڵچەرخنیٚد بۆنیٚدەیٚ، پیا پیریٚگ بی ک ڕواڵـەت لـەڕ و باڵـای بـەرزی داشت ک قوخ دابۆ و کافشن ڕەشیٚ لە وەریٚ بی و کلاٚو بـەنینیٚ نـۆادەو

---

[1] - ezmûn تجربە.

سەریٚ. گونگگر بزەیٚ تیەلێگ دا و قـەیلیٚ سـەریٚ لـەقان و دووارە ڕۆیٚ بردە مل خەۊرەگە.

ئاگر

دۆکەڵ تەواو ئاسـمان ماڵپـەڕەیل نـاو کۆچـە گردێەسـە وەر و وەرەو بانتر ئەچێد، قیژ و قاڵ هاوسایەیل ناو کۆچە ویل ڕێوارەیـل بـێ خـەوەر ئەوەێدە لای خوەیەو. کۆمەی فەرە گـەورایگ لـە ئایـەم لـە نـاو کۆچـە دروس کریاس و هەر سا وە لی فەرەتر ئەوێد.

له نـاو یـەکێگ لـە ماڵـەیل ئـی کۆچـە دۆکـەڵ ڕەش فـەرەێگ لـە دەروەچەگانی وە تونێگەو ئەتێدە دەیشت و گاجـاریش وە دتـوو دۆکـەڵ گڕ سۆر ئاگر ئەتێدە دەیشت.کۆمەیل چەن کەسی لە ئایەم دروس بیـە و وەگەرد یەکەو قسە ئەکەن تا بزانن ئەڕا چ ئاگر گردێە. ئەوانـە ک نـازانن چ بیە، خوەیان وە هەڵپەڵە ئەڕەسننە لای دەسەیلی ک سەرگەرم گـەپ داین هەن تا ئاگادار بوون مەر ئی دەسکەفتە چەس.

له ناو خه‌ڵکیٚ ک کۆوه‌و بینه یه‌کێگ له هاڵیٚ ک ده‌سیٚ وه‌ره‌و ئاگر دریژ ئه‌که‌ید وه ده‌نگ به‌رز قاڵ ئه‌که‌ید: ئه‌و ژنه کیه؟ ژنه‌گه پسایٚ ئه‌چێده ناو ئاگره‌گه! نووایٚ بگرن! نووایٚ بگرن تا نه‌چید ناو! ئه‌وه پسایٚ خوه‌یٚ ئه‌یده کوشتن.

چه‌ن که‌س ک وه ژنه‌گه نزیکتر بین تا ویلیان ئه‌چێده لایٚ، ئه‌ننه ده‌وه‌و گایه‌س نووایٚ بگرن منتا تا ئه‌توه‌ن بجومنه خوه‌یان، ژنه‌گه له ناو دۆکه‌ڵ ڕه‌ش گوم ئه‌وید. هوڵم و گه‌رمایٚ ئاگر ئه‌قوره فه‌ره‌س ک که‌سیٚ زات ناکه‌ید بچێده ناو دۆکه‌ڵ و تورِ ژنه‌گه بگرید.

- یه‌کیٚ له ناو هه‌شیمه‌ت ک چمانیٚ نیشته‌جی ئه‌و کۆچه‌س وه‌گه‌رد هه‌ناسه‌یٚ سه‌ردیگه‌و له لایٚ چه‌ن که‌س ئه‌وشید: ئه‌وه خاوه‌ن ماڵه‌گه‌س به‌ڵام نازانم ئه‌ڕا چیه‌سه ناو ئاگره‌گه؟ نه‌وایٚ که‌سێگ مه‌نییه‌سه ناو ماڵه‌گه!!

یه‌کێگ ئه‌وشید:

- ئا بیٚ هۆره بۆن چ کاریٚ کرد؟ ئه‌وه ک دی زینیٚ ده‌رناتید!؟ تازه ئه‌ر که‌سێگیش له ناو ئه‌و ماڵه بوود ک تا ئیسه له به‌ین چییه. یه‌یشه خوه‌یٚ وه ده‌س خوه‌یٚ له به‌ین برد.

٧

له هاڵیٚ ک ویلیٚ ها وه‌ره‌و نووا، وه ڕواڵه‌ت خوریان ئه‌وشید: ئه‌یٚ هه‌یٚ! ئیٚ خیاوانیشه هه‌م دوواره ترافیک و سه‌رسامیه، یه دی که‌یٚ دروس ئه‌وید؟ ئێجار ویلیٚ هێز ئه‌یه‌ید و قه‌یلیٚ له ناو جامه‌ک سه‌یر دایه‌یٚ ئه‌که‌ید ک دانیشتبوه بان سه‌نده‌لی دوا، به‌ڵام بیٚ یه ک چشتیٚ بوشیٚ ویلیٚ دوواره هه‌ڵچه‌رخنیده وه‌ره‌و نووا.

٧

تەواو هاوسایەیل و ڕێوارەیلیٚ ک کۆمە بەستنەسە ئەو ناوچە، لـە دڵـە کزە وەگەرد تیەیٚ هیوا چەو برینەسـە نـاو ئاگرەگـە، چـەوەریٚ وسـیانە بۆنن دۊائاخر ئیٚ دەسکەفتە چ ئەوێد.

ـ کەسێگ زەنگ داسە ئاگرکوشانی؟ یەکیٚ زەنگ بێەێد.

ـ م ١٠ دەقە پیش زەنگ دامە، چەن سا پـێش دوواره زەنـگ دام و وتن هانە ناو ڕیٚ گوواىٚ تا ئیسە ک نەڕەسینە.

ـ ئاغا یەیٚ جار تر دوواره زەنگ بێیە گایەس زۊتر خوەیـان بڕەسـنن و زینیٚ بارنەیانە دەیشت.

یەکێگ وە دەنگ بەرز ئەخوڕێدە مـل خەڵکـەو: لـە هاوسـایەیلە ئـەر کەسێگ ها ئێرە پـەتوێگ ئـەڕام بارێـد گایـەس زینـیٚ بـوون و بتـوانم یارمەتییان بێیەم.

یەکێگ وە ناهمیٚ و وەگەرد دەنگ کزێگەو ئەوشێد: دی کارێـگ لـە دەس هیچ کەس ناتیٚ، کەسیٚ لە ناو ئیٚ ئاگرە زینیٚ دەرناتێد، دۊایٚ ئـیٚ قسەیٚ وتەر چەن کەس تر لـە قـسەیلیٚ پـشتیوانی ئەکـەن و دی هـیچ تەقەلایێگ ئەڕا پەیجۆری ژنەگە ناکرێد.

٧

لە هاڵیٚ ک دوواره لە ناو جامەکەگە سەیر دایـەیٚ ئەکەیـد ئەوشـێد: دی چشتیٚ نەمەنێیە ئیسە ئەڕەسیم. دۊایٚ چـەن سـا ک قـسە ناکەیـد دوواره ئەتێدە قـسە و ئەوشـێد: دایـە جاگـەیٚ فـەرە خاسـە، خـاس وە ئایەمەو ئەڕەسن.

دوواره چەو ئەوڕێده نـاو رووومـەت دایـەیٚ، خـاس سـەیریٚ ئەکەیـد، سەێر لووچەیل ناو ڕوومەتیٚ ئەکێد. داڵکیٚ جوٚر گشت جارێـگ چاویلکـه ها بان چەویٚ، دیمەنیٚ چۆ گوڵێگ وه پیٚ هاتبۆ ک چمانیٚ له قەیٚ لەق کەنۆدەوەیٚ و چلۆسیاق. هەر چیٚ سـەیر ئـەکرد هـیچ هەسـتێگ وه نـاو ڕوومەت داڵکیٚ ناۆنست.

٧

ئـەو هەمکـه خەڵکـه ک لـه ئـەوره وسـیاۆن، بـۆن و نـەۆنێان هـیچ تەوفیریٚ نێیاشت و تەنیا دەم فتنەیل بی ک پڕ تەقەلا بی. هـەر کـەس له بابەت ئیٚ دەسکەفته یەیٚ ویلێگ ئەێارد. لـه بابـەت چۆنایـەتی ئـاگر گردن و تا چەنایەتی کەسەیلیٚ ک هانه ناو؟ زنیٚ مەنن یا نـەمنن؟ هـەر کەس قسەێگ ئەکرد.

- یانه له یەقین کەسیٚ وەگردێیـان دژمـن[١] بیـه و ماڵەگـەیان ئـاگر داس.

- ئەو ژنه هەڵه[٢] کردێه چیەسه ناو، کەسیٚ ک له ناو گیـر کردبـۆ ک دی له کیس چییه، ئیٚ ژنیشه خوەیٚ وه دەس خوەیٚ له بەێن برد.

دۆا قەیلیٚ کوڕ جوانێگ ک چەو برۆده ناو ئاگر وه کوت پرێگەو هـاوار ئەکەێد: چمانیٚ یەکێگ پسایٚ له نـاو ماڵەگـه ئەتێـده دەیـشت! یـەکیٚ دێریٚ ئەتێده دەیشت!

---

١ - dujmin نەیار: دشمن.

٢ - heĺe اشتباه .

چەن گلە پیا ک ئیٚ قسە شنەفتن خـاس ک سـەیر کـردن چمـانیٚ یەیٚ چشتی دینە، خاس دیار نەبۆ بەڵام چمانیٚ ئاێەم بی ک لەترە لـەتر و یەواش یەواش داشت لە ناو دۆکەڵەگەو وەرەو دەیشت ئـەهات. چـەن گلە پیا ئەچنە پیرییەو، یەکێگ ئـەوەنن ک پـەتویٚ پێچاسـە منالێـگ و گردێەسەیٚ باوشیٚ و پسایٚ وەرەو دەیشت ئەهەێوایٚد. هێمـان فـەرە لـە ماڵەگە دوورەو نەوە ک ئەدرێدە زەوەو، چەن کەس وەرەو لایٚ ئەنـنـە دەوا ک یارمەتییٚ بدەن و لـە ئاگرەگـە دوورێیـەو بخـەن. لـە ئـاگر ک دوریٚ ئەکەنەو یەکێگ لە ڕێوارەیل وە هەڵەپەڵە ماشینەگەیٚ رۆشن ئەکەیٚد.

- یەواش یەواش چمانیٚ لەشیٚ سۆزیاس، بپارێزن.

- کوڕەگە ساقە، دێریٚ هەناس ئەکیشێد.

- ئەریٚ، چشتیٚ وە پیٚ نەهاتێیە بەڵام دیمەن ژنەگە گەن جۆریٚ سۆزیاس. وە چەویٚ چشتیٚ نەمەنێە، چشتیٚ بنەنە بان دەمچەویٚ.

- زۆ ماشینەگە رۆشن بکە بچیمە نەخوەشخانە.

٧

_ دایە ڕەسیمن م دی نەتێمـە نـاو وە پێیـان وتمـە یـەکێگ بنارنـە نوواد. پیرەژن دووارە بیٚ یە ک چشتیٚ بۆشێد دەر ماشینەگە واز ئەکەیٚد ک بداوەزێد.

ژن جوانێگ ک لە دەم دەر چەوەڕیٚ بیە ئەتێدە پیرییـەو و یارمـەتی ئەیەێد و ئەداوەزێد. ژن جوان ئێجـار ئەوشـێد: داڵکەگـەم وە خاسـترین

سەرای پیری[1] خوەش هاتیده. پیرەژن بیٚ یه ک چشتیٚ بوشــی گوچـان سفیٚدەگەیٚ واز ئەکەیٚد و وەگەرد ژنەگە ئەچیٚدە ناو.

١- seraŷ pîrî آسایشگاه سالمندان.

هاوڕەوەن[1]

دەم ئێوارەس و هەور ڕەشێگ گەرد کرپوەو باێس بییە هەوا لە چەن ڕۆژ ڕابردوو تاریکترەو بوو. ترۆسکەیٚ چراخ ماشینەگان ک رووشن کریانە وە ژێر ئیٚ وارانە، رەنگینی وە تایبەتێگ داسە خێاوانەگە

خش خش تەکان خواردن لەق و گڵایٚ دارەگان وە تۆڕ وا وەگەرد دەنگ کوتریان واران وە مل دارەیل و جادە و ماشینەگانەو بیەسە مۆسیقایێگ ئەڕا لەق و گڵایٚ دارەگان ک وەگەرد یەک دەس وا بگرن و وەرەو ئیلا و ئەولا بچەمن و هەڵپەڕن. ئاسمانیش لە بانەو واران پڕ زوورێگ ک باد یارمەتیدەرێیە لە جیایٚ نوقل و پۆل ئەڕشنێدە ملێیانەو و قڕمەیٚ ئاسمان ئەڕایان بیەسە شاوازکەر. لەق و گڵایٚ دارەگان چمانیٚ

---

[1] - hawŕewen هم مسیر

جۆر مناڵەیل بۆچک پەله زیقەیانە ک زۆتر له هاولفەیل خوەیان بچنه پیری وارانەو.

فرەترەک له دە خولەکه وە ژێر یەکێگ له ئیَ دارەیل سەر خوەشه وە لێو خێاوان، رێوارێگ ک تازه له سەر کاریَ دەرهاتێیە و چەوەڕیَ ماشین وسیاس ک هێزیَ بێیەێد و بچێدە ئەڕا ماڵ. ئەگەر چە ک خوەیَ له دەس واران خستێیەسە پەنام دارێگ و چەوەریَ وسیاس بەڵام داریش پەنام خاسێگ ئەڕایَ نییە، چون تکەیل واران ڕیَ خوەیان وە لا لەق و گڵایَ دارەگان واز ئەکەن ک کڕ تکەیل واران ک وە چۆڕەو له بان سەر کەپۆڵ و گوپەیلیَ ئەتکێدە بان کاپشنەگەیَ دیارە.

شەکەتی دۆایَ کار رۆژانە ک له ناو دەمچەویَ دیارە له یەیَ لا و ئیَ کڕیوەیش له یەیَ لا هاز ئەڕایَ نەهیشتێیە. کیفەگەیَ خستێیەسە بان شانیَ و لەش خوەیَ مێڵ و ڕپ گردێە و زیپ کاپشنەگەیَ تا ئاخر کیشاسەوبان و یەقەیشیَ هەڵچەرخانێیەسە دەور ملیَ و یەیَ دەسیَ نیاسە ناو گیفان کاپشنەگەیَ و یەیَ دەسیَ ئەڕا ئاماژە داین وە ماشینەیلیَ ک له وەریَ رەد ئەون هیشتێەسە دەیشت. کڕیوە ئەقورە بێدەسەڵاتیَ کردێە ک هەر ماشینیَ ک له لایَ ئەچێد بیَ یە ک لەشیَ هەڵچەرخنێد تەنیا چەوەیلیَ خڕ ئەیەید و دەسیَ ئەجمنێد. ئەڕا گشت ماشینەیلیَ ک له وەرێیەو رەد ئەوێد دەس هەڵتەکنێد گایەس سواریَ بکەن بەڵام چمانیَ ئەڕا ڕانەرەگان[1] ئەقورەێگ گرینگ نییە ک یەکێگ له ژێر کڕیوە چەوەڕیَ ماشین وسیاس، تەنیا ڕیَ خوەیان ئەگرن و

---

[1] - raner ڕاننده.

ئەچن. تاکسیەگان ک زۆرمێیان خالین تا ئەۆننەیٚ وە خێرایی[١] خوەیان کەم ئەکەن گایەس وشەیٚ دەربەس بشنەفن و ئەوسا سواریٚ بکەن، بەڵام تا ئەۆنن ڕێوار دەسیٚ وە نیشانە[٢] ڕاسارێ[٣] ئەوەیدە بان پا ئەننە مل گاز و ڕیٚ خوەیان ئەگرنە وەر ک گایەس لە ناو ئیٚ کرپوە یەیٚ دەربەسیٚ بکەتێدە گیریان. واران جۆرێگ تەڕیٚ کردیە ک جل و بەرگیٚ لکیاسە قەیٚ لەشێیەو. ئەوقرە دلٚ چرکین بییە ک لە لایٚ خوەیەو قەسەم ئەخوەید ک هەتا ئەگەر تا ماڵیش پاپیا بچێد، ماشین دەربەس نەگرێد، دۆاتر ک لە لایٚ خوەیەو فکرەو ئەکەید وە قەسەم خوەیٚ خەنیٚ ئەگرێدەیٚ. وە خاتر یە ک چ قەسەم بخوەید و چ نەخوەید پۆلیٚ نارەسێد ک دەربەس بگرێد.

دۆایٚ بیست خولەک ک وسیاینیٚ هیچ قازانجیٚ ئەڕایٚ نەیرێد بێجگە یە ک ئاسمان کرپوە ئەڕایٚ هەواڵە کردیە و ئاوەیلیٚ ک ماشینەگان پاشینەسە قەیٚ لەشیٚ، بڕیار ئەگرێد ک یەیٚ کوت ڕێیەگە پیارسە بچێد تا برەسێدە وەر خێاوان سەرەکی[٤] ک ماشین ئاسانتر گیر ئەتیٚ.

وەرجە یە ک بکەتێدە ڕیٚ ویلیٚ هەڵچەرخنێد وەرەو ئاسمان تا چۆنایەتی ڕەوش[٥] هەوا بۆنێد بەڵام وەرجە یە ک دەمچەویٚ دۆز بگرێدە ڕۆ وە ڕۆ ئاسمان، تکەیل واران بایس ئەوێد ک ناخواستە چەن کرِ

---

[١] - xêrayî سرعت.

[٢] - nîşane علامت.

[٣] - rasarê مستقیم.

[٤] - serekî اصلی.

[٥] - rewş باردوخ: وضعیت.

بکەتێدە ناو تێولْ و ژێر برۆەیْ، گورج ویلیْ وەرەو زەۆ هەڵگەردنێد و دی سەریْ وەرەو ئاسمان ناچەرخنێد.

کیفەگەیْ ک خستییەسە بان شانیْ تەکیْ ئەیدە بانتر و ئەو دەسیشیْ ئەتەپنێدە ناو گیفانەیلیْ و ویلیْ هەڵچەڕخنێد و پشت ئەکەیدە وەر ماشینەگان و تون تون گامەیلیْ هێز ئەیەید ک زۆتر خوەیْ برەسنێدە یەیْ ڕێڕەو سەرڕاسێگ ک ماشین گیریْ بایْد، لە ژێر واران گوراێگورِ دوشمین ئەیاردە خوەیْ ک دۆایْ چل سالْ، جاریْ ناتانێد یەیْ ماشینیْ بسێنێد، هێمانیْ سەد متر ڕیْ نەکردێە ک هەست ئەکەید ک چەن کیلومتر ڕیْ کردێە. شنەفتن دەنگ خامۆش بۆن یەیْ ماشینێگ لە چەن متر دۆاتر هۆرەیلیْ ئەتۆچنێد، ئەوەلْ هۆرشەیْ ک ئەتێد ناو سەریْ یەسە ک یەیْ کەس دلْیْ ئەڕایْ سۆزیاس و گیر داس تا لە ژێر ئیْ کرِیوە هێزیْ بێەید و تا یەیْ جاێگ برەسنێدەیْ، تەقە لە دەر لایْ ڕانەر هێز ئەگریدە و دەرەگەیْ واز ئەوێد و ڕانەر لە ماشین ئەداوەزێد، یەیْ دەسیْ ئەنێدە بان ماشینەگە و چەو ئەورێدە ناو رۆچەیْ ڕێوار ک ڕۆ هەڵچەرخانێیەسە دۆا و ئیْ کەرەت وە دو دلْی و ڕۆچەیْ لاڵکیانەو وە ڕێوار ئەوشێد: بوەخشی براگەم، ئیْ ماشین منە گاجار گیچەلْ ئەڕام دروس ئەکەید، یەسە دوواره لە ژێر ئیْ کرِیوە بێدەسەڵات بیمە، یارمەتیم ئەیەید یەیْ کەمیْ دەڵەکیْ بنەیم گاێەس رۆشن بوود. ڕێوار ک وە خاتر داوەزیان ڕانەر چەوەێلیْ گردەو بۆ، دۆا شنەفتن قسەیْ ڕانەر هۆرمانیْ ئاسوودە ئەوێد ک تۆش شەرِ نەهاتێیە. وە لایْ خوەیەو فکر ئەکەید ک خاسە یارمەتی بێیەم گاێەس تا یەیْ جایْ برِەسنێدەم ک لە ئیْ گیچەڵە دەرباز بووم. ئەوقرە واران وە تونێگەو ئەیدە ناو

دەمچەوێ ک خاستر ئەزانێد قسە نەکەێد و تەنیا وەگەرد لەقانن سەر لە ڕانەر نیشان ئەیەێد ک قەبوول ئەکەێد. ئیێ کەڕەت گورج ڕێیەگەێ وەرەو پشت ماشینەگە هەڵچەرخنێد. ڕانەریش ک لە لایێ دەر ڕانەر وسیاو ویل خوەێ هەڵچەرخنێدە وەرەو نووایێ. ڕانەر سەرێ ئەخەفنێد و هەناسێگ هەڵگرێد و وە هاوار تا سێ ئەشمارێد و وە سەر شمارە سێ دەنگ خوەێ بەرزترەو ئەکەێد و ڕێوار هالی ئەوێد ک بایە دەس هەڵکەێد وە دەڵەک نیاین. هەر دووانێان گۆشە[1] لەش خوێان وە گەرد زەۆە تێژەو[2] ئەکەن تا زووریان فەرەترەو بوود. وە خاتر یە ک جادەگە لیجگانی نەبۆ دەڵەک نیاین ماشینەگە پڕ لە زۆخ بی. دۆایێ سی متر ماشینەگە ڕۆشن ئەوێد و ڕانەر ویلێ هەڵچەرخنێدە لایێ ڕێوار و سەر سەری خوڵک ڕێوار ئەکەێد ک سوار بوود. ڕێوار ک چەوەڕێ شنەفتن ئیێ قسە بی گورج سوار ئەوێد.

ڕێوار ئیسە ک دۆایێ ئەو هەمکە زۆخە چیەسە ناو ماشین قەێر سەر پەنا فەرەتر ئەزانێد، لە لایێ خوەیەو فکرەو ئەکەێد ئەگەر ئایەم لە ژێر سەرپەنایێگ بوێد کڕیوە سەێر کردن هەز فەرەێگ دێرێد، تایە وە وەختێ ک لەش تەڕێ دۆایێ یە ک ئەڕەسێدە ماڵێ و وەر بوخاری هشکەو بکەێد کەێفێ فەرەترە. ڕێوار ئەڕا یە ک سوڵم[3] بشکنێد، ئەوشێد چ کڕیوەێگە؟ ڕانەریش بێجگە یە ک ویلێ خڕ بێیەێد تەنیا ئەوشێد: ئەرێ کوورە! بۆن چ ترافیکێ خستیەسە ناو جادەگە؟ تا دوکوت

---

[1] - goşe زاویە.

[2] - têj حادە.

[3] - suĺm سکوت.

شەواریش نارەسمە ماڵ، م ئمشەو مێوانم، لە خوەمەو لە سەر کار زۆ دامەو دەیشت ک زۆتر برەسمە ماڵ. ئیسە قرم قاڵ ناو ماڵیش دێرم. دی کەم کەم دێرن ئەرەسنە جادە ئەسلیەگە، ڕانەر دێرێد ڕێ خوەێ ئەچێد ک کوت پڕ ماشینەگە دووارە ئەوسێدەو. ڕانەر ک ویلێ ئەوێدە لاێ ڕێوارگە ک وە پێ بوشێد دووارە بداوەزێد و یارمەتییێ بێەید ک دەڵەک ماشینەگە بنەن، هەم کرەیل ناو تێولێ ئەکتنە دەیشتەو.

ڕێوار وە ناراهەتی ئەداوەزێد ک دووارە بچیدە دۆاێ ماشین و دەس هەڵکەێد لە دەڵەک نیاین ماشینەگە، هەر یە ک رۆ ئەکەێدە دۆا ک وەرەو پشت ماشینەگە بچێد، چەوەیلێ گردەو ئەوێد چون ئوتوبۆسێگ ئەۆنێد ک دێرێد وەرەو سەر ویستگە ک نزیک بیست متر ها دۆاتر ئەتێد. ئێ ئوتوبۆسە تا سەر خێاوانێ ک ماڵێیان ها ناوێ ئەچێد. یەێ سا دو دڵە ک ئایا ئێ ماشینە بیلێدە جا و بچێد سوار ئوتوبۆسەگە بوێد یا نە؟

هەست ئەکەێد فەرە شەکەت و وەڵکەت بیە، تەواو لەشێ چۆرەێ ئاوێ ئەتێد. لە لاێ خوەێەو ئەوشێد ئەگەر م سوار ئێ ئوتوبۆسە نەوم بایە لە سەر خێاوانێ ک ها نوواتر بداوەزم چون ڕێرەو م وەگەرد ئێ ڕانەرە جیاوازە[1]، ئێجار بایە چەوەڕێ هاتن ئوتوبۆس تر لە ناو ئێ ترافیک و کریوە بووسم، ئەوسا دی گیانم دەر ئەتێد.

ئوتوبۆسەگە ئیسە ئەرەسێدە ناو ویستگە، ڕێوار وە کوت پڕ دەسێ وە مل جەئبەێ ماشینەگە هەڵگرێد و بێ یە ک چشتێ وە ڕانەر بوشێد

---

[1] - ciyawaz فرق، تفاوت.

گورج ئەنێدە دەوا وەرەو نووایۛ ماشین و کیفەگەیۛ هێز ئەیەێد و وەرەو لایۛ ئوتوبۆسەگە ئەنێدە دەوا و خوەیۛ وە هەر زووریۛ بیە ئەتەپنێدە ناویۛ ک پڕاێپڕیۛ ئاێەم سوار بیە.

لە ناو خوەیۛ وە پەنام مسافرەگان ئەشارێدەو ک نەوا چەویۛ بکەتێدە ناو چەو ڕانەر سواری. ئێجار وە دوزیەو سەێریۛ ئەکەێد تا بۆنێد چە ئەکەێد. یەکمجار ک سەێر ئەکەێد هیچیۛ ناۆنێد، ئێجار ک خاس هۆردەو ئەوێد[١] چەوەیلیۛ وە دەور و وەر ماشینەگە هەڵچەرخنێد. سەێر لایۛ ڕانەر ئەکەێد، ئەۆنێدیۛ ک چەمیاس و دێرێد دەڵەک ماشینەگەیۛ ئەنێد، یەواش یەواش ماشینەگە ئەکەتێدە ڕیۛ، چەن گلە کڕ ئەکەتێدە ناو تێولۛ ڕێوار؛ ئاخر باوەڕ ناکەێد ک ڕانەر تەنیایی بتانێد ماشینەگە بوەێدە ڕێیەو، جادەیش ک لیجگانی نییە. زۆ چەوەیلیۛ هەڵچەرخنێد وەرەو جەئبەیۛ ماشین، ئەو جاێگ ک خوەیۛ دەڵەک ماشینەگە ئەێارد. ئەریۛ یەکێگ ئەۆنێد ک لە دۆایۛ ماشین چەمیاس و پسایۛ زوور ئەکەێدە ماشینەگە.

ئوتوبۆسەگە ک ڕێوار سواری بیە ئەقورە ئاێەم تەپیاسە ناویۛ ک مسافرەگان ناتوانن جم بخوەن. چەن کەس وسیانەسە ناو دەرەگەیۛ . لە بابەت یە ک دەر ئوتوبۆسەگە ناوەسرێد ڕانەر ئوتوبوس لە جاگەیۛ خوەیۛ وسیاس و ماشین جم ناخوەێد. هەر چەن ک مسافرەیلیۛ هانە لا بان وە خاتر نەچین ئوتوبۆس دەنگێان دەرهاتێیە بەڵام ڕێوار فەرە کوڵەرەوە ک چەن سا تر لە جاگەیۛ خوەیۛ بووسێد تا بۆنێد دۆاخر ماشین سواری

---

١ - hürdew ewêd دقت می کند.

چه ئەوێد. ڕانەرەگه ئەۆنێد ک دۆایٚ یه ک ماشین قەیلیٚ خێرایی ئەگرێد سوار ئەوێد و چەن جار ئسِتارت ئەیەێد تا ئاخریٚ رۆشن ئەوێد. یەواش یەواش خێرایی ئەگرێد و ئەو پیا ک وه پشت ماشین دەڵەکیٚ ئەنیا ئەیلێده جیٚ و ئەو پیا ئەۆنێد ک قەیلیٚ له شوونێیەو ئەنێده دەوا بەڵام ئەزانێد بیٚ وەلیفەته و وه سەر جاگەیٚ ئەوسێد و قەیلیٚ قالٚ ئەکەێد ک ڕێوار هالی ناوێد چ ئەوشێد. بەڵام دڵنیاس ک هەر چیٚ ئەوشێد زوانیٚ شیرین نییه.

Nasnameŷ pirtûk

Mijar: *kurte çîroki kurdî*
Naw pirtûk: *çîrokeyli êwarwe*
Wêraşter: *jiyar cehanferd*
Ruberg: *mehîn xudayarî*
Hejmar: ١٠٠٠
Çap: *kirmaşan* ١٣٩١

Mafi çapkirdinewŷ ê berheme eŕa nüser parêzyaye

Çîrokeyli êware

Nüser: muhsin melikî

Wêraşter: jiyar cehanferd